ANT

Haftalık Dergi • 18 Temmuz 1967 • Sayı: 29 • 125 Kuruş

siyasi gangsterlik

HAZİNE YAĞMA EDİLİYOR

HAFTANIN NOTLARI

10 temmuz

Tertip iflas etti

■ Keçiborlu'da Vali'ye hakaret ettiği, komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla T.C.K. nun 142. maddesine göre Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevkedilen ve aynızamanda bakanlık emrine alınan Ortaokul Öğretmeni İlhan Alkan'ın Isparta Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki duruşması beraatla sonuçlandı. Mahkeme kararında Alkan'a isnad edilen T.C.K.'nun 142. maddesine muhalif propaganda yapmak suçlarının varid olmadığı, sanığın Vali'ye hakarette bulunmadığı, derslerinde ise öğrencilerine Türkiye'nin millî çıkarlarına uygun konuşmalar yaptığı belirtiliyor. Böylece, vatanperver öğretmenlere karşı çıkarcıların hazırladığı bir tertip daha mahkeme kararıyla iflâs etmiş olmaktadır. İlhan Alkan hakkındaki beraat kararı, Yargıtay'a herhangi bir itiraz yapılmadığı için, kesinleşmiş bulunmaktadır. Hiçbir suçu olmadığı anlaşılan Alkan'ın görevine iadesi gerekir.

Tural'ın büstleri yaptırılıyor

Orgeneral Cemal Tural, yakında Türkiye'de kendi büstlerini yaptırıp diktirten ilk Genelkurmay Başkanı olacaktır. Ankara'da açılan Kara Kuvvetleri Kuruluş Günü Sergisi'ndeki Ordonat Pavyonu'nda sergilenen Tural'ın büstünden şimdi yüzlerce, binlerce yaptırılmaktadır. Bilindiği gibi, Atatürk'ün 1938'de hayata gözlerini yummasından kısa süre sonra Atatürk'ün büstlerinin yanında İnönü'nünkiler yer almış, ancak 1950'den sonra hepsi kaldırılmıştı. Bir süre sonra Atatürk'ün büstlerinin yanında Tural'ın büstleri yer alacaktır. Geçenlerde Tural'ın büstünü inceleyen bir komutan, yüzündeki çizgileri çok yumuşak bulmuş ve "Aslında burun daha karakteristik ve sert çizgili..." diyerek kalıbın yeniden alınmasına göre hazırlanmasını emretmiştir. Yeniden yapılacak numune Tural'a beğendirildikten sonra yüzlerce, binlercesi yaptırılıp bütün askeri birliklere dağıtılacaktır. Tural'ın büstünün yapılması için emir verenlerin, ileride büyük boy heykellerinin yapılması için de harekete geçmeyi tasarladıkları Ankara'da ısrarla söylenmektedir.

11 temmuz

Çetin Altan için

■ İstanbul'dan sonra Adana'da arkadaşımız Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma teşebbüsünü protesto etmek üzere büyük bir miting yapıldı. TİP Adana Teşkilâtı'nın düzenlediği mitingde halk yüzlerce dövizle ve Çetin Altan lehinde sürekli tezahüratla iktidarın teşebbüsünü protesto etti. TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın da bir konuşma yaparak "Çetin Altan'ın dokunulmazlığının kaldırılmasına karşı gösterilen tepkiler, bu işe Meclis'teki parmak çoğunluğunun kâfi gelmediğini onlara gösterecektir. Çetin Altan'ı mahkûm etmek isteyenler aslında kendileri kamuoyunda mahkûm olmuşlardır" dedi. Miting sonunda TBMM Başkanlığı'na, dokunulmazlık kaldırma teşebbüsünü protesto eden bir telgraf çekildi.

Profesörlere çattı

■ İlim adamlarının sesi yükseldikçe Menderes'vari krizlere kapılarak ileri geri konuşan Demirel, bu defa da Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma teşebbüsünü protesto eden 46 profesöre ağır bir dille çattı. Vatandaşın dolmuşta bile komünizm propagandası yapanları susturması gerektiğini, Türkiye'de yeraltı faaliyetinin varlığından sözedilebileceğini ileri süren Demirel profesörler hakkında da «bunlar azınlıkta kalan kimselerdir. 40 tane adam çıkmış, bildiri yayınlamış. Her yerde böyle şaşırtılmışlar bulunabilir» dedi. Öyle görünmektedir ki, şaşırtılmış olan profesörler değil, Demirel'in bizzat kendisidir ve herhalde bu şaşkınlık kendisine çok pahalıya mal olacaktır.

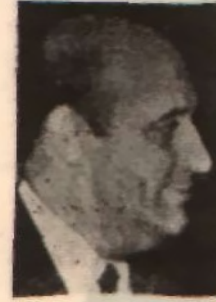
İşçiye yeni oyun

■ Yeni İş Kanunu Tasarısı'nın Cumhuriyet Senatosu'ndaki görüşülmesi sırasında asgari ücretlerin mahallî komisyonlar tarafından değil de, doğrudan doğruya bakanlar kurulu tarafından tesbit edilmesini öngören bir teklif kabul edildi. Böylece işçinin asgari geçim ücretinin, işçilerin de temsil edildiği mahallî komisyonlarca değil, doğrudan doğruya işverenlerin hizmetinde olduğunu gösteren siyasî bir heyet tarafından tesbit edilmesi sağlanmış oldu. Nitekim CHP'li Fikret Gündoğan bu teklifi yererek "Uğrunda sayısız mücadeleler verilmiş büyük bir hak sıfıra indirilmiştir" dedi. "İşçi-Patron elele" sloganlarıyla kitleleri aldatan AP, busuretle oyunu aldığı işçiye yeni bir ihanette bulunmuş olmaktadır.

12 temmuz

Menderes II

■ Başbakan Demirel tam bir skandal halinde cereyan eden İstanbul'daki basın toplantısından sonra Menderes'i dahi gölgede bırakacak bir «temel atma - tesis açma» kampanyasına girişti. Bir iktidarın asli işlerinden olan bazı önemsiz yatırımlar bir yana, Coca-Cola ve Pe-Re-Ja gibi kamu sektörü ile ilgisi olmayan tesislerin dahi bir başbakan tarafından ziyaret edilmesi, kırat işlenmiş şeref

DEMİREL

defterlerinde özel sektöre övgüler düzmesi karşısında Yeni İstanbul Gazetesi dahi «Demirel reklam peşinde» diye manşet çekmekten kendini alamamış bulunmaktadır.

Porselen yolsuzluğu

■ İthalât yolsuzluğunun en tipik örneklerinden birini teşkil eden porselen yolsuzluğu meselesi Demirel muhaliflerinden AP Zonguldak Milletvekili Ekmel Çetinel tarafından AP Grupu'na getirildi ve bu konuda hükümet hakkında genel görüşme açılması kararlaştırıldı. Bilindiği gibi, Antalya'da bir turistik tesiste kullanılacağı gerekçesiyle 2 Milyon 400 Bin porselen tabak getirilmiş ve yerli porselen sanayiine darbe vurulmuştu.

13 temmuz

Kıbrıs çıkmazı

■ Yunanistan'daki faşist yönetimin Makarios'u devirmek için tasarladığı darbe karşısında Türkiye'nin takınacağı tutumun tesbiti Dışişleri Bakanlığı'nda günün başlıca konusu haline gelmiş bulunuyor. Darbeyi yapacak Grivas kuvvetlerinin Türk bölgelerine sızmasına karşı koyacak bir Türk mücahit gücünün bulunmayışı Ankara'yı ciddî şekilde endişelendiriyor. Bu duruma göre, Kıbrıs'ta bir darbe halinde Türkiye için yapılacak iş, Amerika'nın müdahale için yeşil ışık yakmasını beklemektir. Fakat, Atina darbesini hazırlayan ve Lefkoşe darbesi hazırlığında da parmağı bulunluğu muhakkak olan Amerika'nın Türkiye'ye "Buyurun siz de Kıbrıs'a çıkın" demesini beklemek saflık olur. Hattâ, Amerika, Türkiye'yi oyalamak için Acheson planını tazeleme gayretleri içindedir. Kaldı ki, Amerika'nın planı açıktır. Ortadoğu'da Kıbrıs yüzünden patlak verecek yeni bir buhran, İsrail'in işgal ettiği topraklara yerleşmesi için gerekli zamanı sağlıyacaktır. Bu ise, emperyalizmin Ortadoğu'ya kesin olarak demir atması demek olacaktır. Makarios'un Amerikan taraftarı bir darbe ile devrilmesi, Ortadoğu kuvvet dengesine tesir edecektir. Böyle bir durumda Amerika'nın Türkiye'ye vereceği sus payı Demirel iktidarına büyük bir Amerikan yardımı olabileceği gibi, Kıbrıs'ta bir bölgenin Türkiye'ye teslimi de olabilir. Bağımsız bir dış politika gütmesine imkân olmayan Demirel bu iki şıktan birini seçmek zorunda bırakılacak.

Kıbrıs'taki mücahitlerin Türkiye'ye çekilmesi sırasında Rauf Denktaş'ın yaptığı uyarmaların doğruluğu bugün Lefkoşe'de bir darbe tehlikesinin belirmesiyle adamakıllı ortaya çıkmıştır. Kıbrıs'ta gücünü yitiren Türkiye, emrivâkilerle karşı karşıyadır.

14 temmuz

ANT'ın sorgusu

■ ANT'ın 13 Haziran 1967 tarihli nüshasında yayımlanan «Ekmek Yediği Sofraya Bıçak atanlar» başlıklı yazısından dolayı arkadaşımız Yaşar Kemal ile Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar Cumhuriyet Savcılığı'na çağırılarak sorguya çekilmişlerdir. Arkadaşlarımız, bu yazıdan dolayı 312. maddeye göre «Cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik etmekle» suçlandırılmaktadırlar.

İşçiler dönüyor

■ Otomobil ithalât permileri satışının yasaklanması üzerine Avrupa'daki Türk işçileri peyderpey Türkiye'ye dönmeye başladı. Türk işçileri, Avrupa'da esasen büyük bir para kazanmadıklarını, bütün ümitlerini permi satışına bağladıklarını belirterek artık Türkiye'ye dönmekten başka çareleri kalmadığını söylemektedirler. Kaldı ki, Almanya'nın bugünlerde büyük bir ekonomik buhranla karşı karşıya bulunması yüzünden, yakında Avrupa'daki Türk işçilerinin zorunlu olarak Türkiye'ye dönmesi beklenmektedir. (Almanya'daki buhran ile ilgili yorumumuz 12-13. sayfalarımızdadır.)

15 temmuz

Zenci isyanı

■ Amerika'da zenci isyanı süratle gelişmektedir. (Bak: ANT, Sayı 28, Sayfa 13). Newark şehrinde bir zenci şoförün tutuklanmasıyla gelişen olaylar kısa zamanda zenci ayaklanması şekline büründü, şişe ve taş yağmuruna tutulan polis ateş açtı. Çarpışmalarda 12 kişi öldü ve bir çok kimse de ağır yaralandı. Bir polis memuru, olayları «Vietnam'dan daha da feci» şeklinde niteledi. Eyalet Valiliği'nin isteği üzerine ulusal muhafız birlikleri, düzeni sağlamak üzere Newark'a girdi. Kan dökülmesi yüzünden zenci isyanın gün geçtikçe gelişmesi bekleniyor.

Petrol gerçeği

■ Petrol konusunda araştırma yapmakla görevlendirilen Millet Meclisi Komisyonu çalışmalarını tamamladı ve bugünkü statünün milli menfaatlerimizle bağdaşmayacağı kanaatine vararak Petrol Kanunu'nun değiştirilmesini istedi. Komisyon Başkanı, devlete ve iktisadi devlet teşebbüslerine, kanunla tesbit edilecek belli petrol faaliyetlerinde öncelik tanınması gerektiğini, petrol boru hattı hisse senetlerinin özel şahıslara satılmasına karşı olduklarını açıkladı.

16 temmuz

TİP toplantısı

■ Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu yurt ve dünya olayları karşısında tutum tesbit etmek ve parti içi sorunları görüşmek üzere Ankara'da toplandı. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar, açış konuşmasında, Amerika'nın her zaman için Türkiye'yi bir olup bitti şeklinde savaşa sürükleyebileceğini belirterek "anayasamız, yabancı bir devletin yurdumuzda nüfus sahibi olmasına sımsıkı kapalıdır. Amerikalıları yurttan çıkarmak için TİP'in gösterdiği çabaları Amerikalıların yerine Rusları çağırmak şeklinde değerlendirmek bir safsatadır" dedi. Aybar, ayrıca, İsrail'in Arapları intikam hırsına sürüklediğini belirterek İsrail - Arap savaşının bundan böyle daha şiddetle devam edeceğini söyledi.

Barış şenliği

■ Türkiye Milli Talebe Federasyonu, onbir yıldan beri düzenlenen uluslararası tiyatrolar festivaline yeni bir şekil vererek bu yıl İstanbul'da "1967 Evrensel Barış Şenliği" düzenledi. 9 - 19 Ağustos tarihleri arasında yapılacak olan şenliğe çeşitli tiyatro ve folklör ekipleri katılacaktır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

GÜN OLA HARMAN OLA!

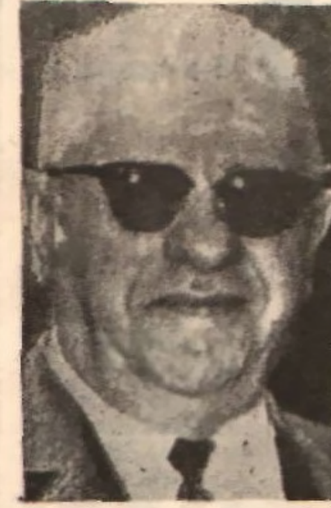
BU hafta ANT'ın iç sayfalarında, iktidarın nasıl bir terör ve yağma devri açtığı olaylarla ortaya konulmaktadır. Eski milletvekillerinin 59 Milyon Liralık borçları bir kalemde affedilirken, Demirel'e memleketi kararnamelerle yönetmek ve milli servetleri özel sektöre dilediği gibi peşkeş çekmek yetkisini veren bir kanun parlamentodan geçirilmekte, tasarruf bonosu spekülasyonu yaparak fakir vatandaşın zoraki tasarruflarına yok bahasına el koyan tefecilerin vurgunları meşrulaştırılmakta, para darlığına karşı enflasyonist tedbirler uygulanarak zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapacak bir ortam yaratılmaktadır. Vurgun, yağma, soygun ve terör... İleride AP'nin iktidar döneminden söz edilirken, herhalde bu dört kelime kullanılmadan tam bir tanımlama yapmak mümkün olmayacaktır. Çünkü, vurgun, yağma ve soygun ile terör teşebbüsleri at başı gitmektedir.

ÇETİN Altan'ın bugün yarın Meclis Genel Kurulu'na getirilecek dokunulmazlık dosyalarının nasıl engizisyon mahkemesi usulünce hazırlandığı henüz unutulmamıştır. Bunun ardından dünyaca tanınmış Türk yazarı Aziz Nesin, bir yabancı ülkeye yaptığı seyahatin hesabını vermek üzere nezarete alınmış ve kendisinin açık mektubunda açıkladığına göre polis zındanında utanç verici muamelelere tâbi tutulmuştur. Türkiye'de 30 milyon insanı sömürerek "bir sınıfın öteki sınıflar üzerinde tahakkümünü" fiilen yürüten bir avuç toprak ağası ve kapitalist 141 ve 142. maddeleri açıkça çiğnedikleri halde kıllarına dahi dokunulmazken bu tahakkümün ortadan kalkmasını ve halkın kendi kendini yöneteceği sınıfsız bir toplum kurulmasını isteyen yazarlar engizisyoncuların pençesinde sürükleniyorsa, anayasa ve hukuktan söz etmek mümkün değildir. Hele Moskova'lara, Pekin'lere koşarak Rus Ruble'si, Çin Yen'i kazanabilmek için komünist yöneticilere her türlü dalkavukluğu yapan ticaret erbabına milli servetler peşkeş çekilirken, hangi ülkeye gitse aynı itibarı görecek olan bir Türk yazarına sırf Sovyetler Birliği'ne gittiği için en aşağılık muamelelerin yapılması her şeyden önce insanlık adına utanç vericidir.

TEKRAR ediyorum: Eğer bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü kurmak suç ise, işte suçlular: Alınterini sömüren, milyonlarca insanı köle gibi çalıştırıp açlık ve sefaletin pençesinde inletenler... Polisleriniz, savcılarınız ne güne duruyor? Eğer yurt dışı ile temas etmek suç ise, işte suçlular: Pekin'i komşu kapısı yapan İzmir'li tüccarlar, Sovyet Konsoloshanesindeki kokteyllerde üçüncü sınıf memurlara dahi gerdan kıran o sözümona milliyetçi sermaye erbabı... Nerede Sükan'ın polisleri, nerede Dinçer'in savcıları? Ama hayır... Bu bir vurgun, yağma, soygun ve terör düzenidir. Düzenbazlık düzenidir! Bu tefessüh etmiş bir düzendir. Bu düzende, her şey Amerikan emperyalizmi ve onun Türkiye'deki işbirlikçileri içindir. Ve onlar için, iktidar beratını Johnson'ın koltuğu altında çekilmiş fotoğraflardan alanlar en büyük teminattır. Böyle bir düzende kanunlar, kararnameler, tedbirler hep tek taraflı uygulanacak, fakir halk kitleleri bu vurgun ve terör ortamında bir avuç mutlu azınlık tarafından daha fazla sömürülecektir. Gün uğursuzundur... Ama, elbet bir gün bu ezilen, bu hor görülen, bu sömürülen halk kendi iradesiyle bu devr-i Süleyman'a bir son verecektir. Gün ola, harman ola!..

— *Haydi bakalım vergini öde, tüccara kredi dağıtacağız!..*

SUNAY
Acaba veto edecek mi?

COŞKUN KIRCA
AP'nin kalkanı

PAKSÜT
Bir fetvacı

SİYASİ GANGSTERLİK: Hazine yağma ediliyor!

İLERİDE Türk siyasi tarihini yazacak *olanlar, muhakkak ki* geçtiğimiz haftaya müstesna bir ibret sayfası ayıracaklardır. Çünkü *geçtiğimiz hafta iktidar*daki bir grup çıkarcı tarafından uygulanan *"siyasi gangsterlik"* had safhasına *çıkmış, Killing ro*manlarına taş çıkartacak bir sürat ve maharetle Türkiye Cumhuriyeti *hazinesinin yağma edil*mesi gerçekleştirilmiştir.

Gazetelere parça parça yansıyan ve sekreterler tarafından da önemleriyle orantılı olarak değerlendirilmediği için vatandaşın gözünden kaçan bazı olaylar bir araya getirilince, Türkiye'nin nasıl büyük bir soygun ve yağmacılıkla karşı karşıya bulunduğu ortaya çıkacaktır.

■ *Fakir milletin 59 milyonu yağma edildi*

Yağma, geçen hafta 1953-1960 yılları arasında parlamentoda bulunan 1200 milletvekilinin 59 Milyon Liralık borçlarının affe*dilmesiyle* başlamıştır. *Bilindiği* gibi, 1958 seçimlerinin bir yıl önceye alınması ve 1960'ta da *dört yıllık* yasama *dönemi* tamamlanmadan ihtilâl olması dolayısıyla, milletvekilleri peşin aldıkları *aylıklardan dolayı* hazineye 29 Milyon Lira borçlu kalmışlar ve borç bugüne kadar ö*denmediği* için *de faizleriyle* birlikte bu miktar 59 Milyon Liraya yükselmiştir. Fakir köylünün, küçük *esnafın, dar gelirlilerin* hazineye ya da bankalara olan borçları gözlerinin yaşına bakıl*maksızın, aç ve sefil kalmaları* bahasına devlet zoruyla tahsil edilirken, devletin yönetimini e*linde* bulunduranlar kendi borçlarını bir önergeye parmak kaldırmak suretiyle ortadan kaldı*rıvermişlerdir. O devrelerde* milletvekilliği yapanlardan sadece CHP Lideri İnönü ile eski CHP *milletvekillerinden İhsan Ada'*nın hazineye olan borçlarını iade ettikleri, diğer bütün milletvekillerinin, *CHP'lisiyle*, DP'lisiyle ve MP'lisiyle, hazineye borçlu bulundukları bilinmektedir. Şim*di bu zevat, devlete hiçbir hiz*mette bulunmadıkları halde, fakir milletin nafakasından kesilen 59 Milyon Lira'yı hiçbir vicdani rahatsızlık duymadan zimmetlerine geçirebilmektedirler.

Bu öylesine dehşet verici bir yagmacılıktır ki, *Aslan Bora* (CHP), Feyyaz Köksal, Muzaffer Döşemesi ve Şükrü Akkan (AP)'nin *önergeleri* Millet Meclisi'nden geçtiği gün Senatör Suphi Batur Millet Meçlisi ile Senato *salonlarını ayıran koridor*da şöyle bağırmaktan kendini alamamıştır:

"— Demek bir kalemde DP'li ağababalarının hazineye olan 59 Milyon Liralık borcunu affettiler ha... Eğer bu yağma hasanın böreği ise, teklif senatoya geldiğinde, Şeker Bank'tan aldığımız on beşer bin liranın da affını isteyeceğim."

Şimdi bütün gözler Çankaya'ya çevrilmiş bulunmaktadır. Zira, Millet Meclisi *evvelce de* bu yolda bir karar almış, ancak eski Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel bu yağmaya göz yummayarak *veto'sunu* kullanmıştı. Acaba Sunay da bu yağmacılığa *"hayır!"* diyebilecek midir?

■ *Demirel millet parasını özel sektöre peşkeş çekecek*

İktidardaki çıkarcı grupun, neticelerini ileride verecek olan diğer bir yağmacılık hareketi ise, Demirel'e Türkiye'yi kararnamelerle yönetmek yetkisi veren *"İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planının Uygulanması Esasları Hakkındaki Kanun Tasarısı"*nın Millet Meclisi'nden geçmesi olmuştur.

Tasarı daha Anayasa Komisyonu'nda görüşülürken TİP ve CHP sözcüleri, bunun anayasaya aykırı olduğunu ileri sürerek yeni bir yağma devri açacak olan bu tasarının reddini *istemişler*dir. Ne var ki, Güven Partisi'nin iki harika çocuğu, Coşkun Kırca ile Emin *Paksüt'ün de des*teğiyle AP'liler tasarının tümünün komisyondan geçmesini sağ*lamışlardır.*

CHP'li Nermin Neftçi, kelimelerin üzerine basa basa:

"— Kanuni Sultan Süleyman'dan bu yana, Atatürk devri dahil, hiç kimseye böyle bir Mührü Süleyman *verilmemiştir"* diyerek tasarının anayasaya aykırılığını ileri sürünce GP'li Paksüt oturduğu yerden *"Esas sizin söylediğiniz anayasaya aykırı"* diyerek fetva vermiştir. Oyun biraz sonra iyice su üstüne çıkmış, maddelerin redaksiyonunu yapmak üzere kurulan üç kişilik alt komisyona AP'li Nahit Menteşe ile GP'li Coşkun Kırca ve Emin Paksüt'ün seçildikleri görülmüştür.

HAKKÂRİ'den MEKTUP

ŞU veya bu «Sosyalizm Anayasa dışındadır» diye, bilime karşıt söylene dursun, Sosyalizm bütün gücü ve kurtarıcı gerçekleri ile Anadolu'nun içindedir. Batıda, doğuda., Kuzeyde ve güneyde, Anadolu'nun bütün coğrafya bölgelerinde konuşulan ve düşünülen budur.

Bir aydır Van ve Hakkâri topraklarında yaptığım Sosyo-Politik incelemelerde tarihsel materyalizmin verilerine tıpatıp uygun olan bir gidişi ve hızlı bir uyanışı gördüm, sevinç duydum.

Aşiret ağalarının, seyitlerin, şıhların güçlerini gittikçe yitirdiği bu yurt parçasında atom çekirdekleri gibi cesur ve atılgan kişiler eşsiz vatansever duygularla sosyalizmi savunmaktadırlar.

Kasabalarda, köylerde sosyalist yayınları izleyenleri gördüm. Gerçi bazı yerlerde birbirine açılamıyanlar vardı, onlar da beni bulup içlerini döküyor, sosyalizme inançlarını anlatıyorlardı.

Hakkâri'den Van'a, geçen hafta döndüm. Adalet Bakanlığı orada yedi milyon liraya *bir hapishane binası inşa ediyor. Hakkâri hapishanesi, şehrin tüm yapılarından, okullarından,* hattâ Vilâyet ve Lise binasından daha büyük, Selimiye kışları kadar desem yeri var... Bir tane de Van'da yapılıyor... Kimlere kısmet olur, bilinmez. Yalnız bir şey iyice biliniyor ki, artık Türkiye'de yürekli ve bilinçli hâkimler vardır, bunlar günlük çıkarcı politikacıları umursamamakta, onların uykularını kaçırmaktadır.

Hakkâri, dağ gibi insanları ve insan gibi dağları ve Zâp vadisi ile çok ihtişamlı, işlenmemiş zenginliklere sahip, çok mânalı, çok güzel...

Sevgili Türkiye'mizde yeni gördüğüm her toprak parçası karşısında büyük bir mutluluk, sevinç ve güvenç duyuyorum. Anavatanımın müthiş doğal gücünü daha yakından tanıyor, halkımızın mutlu geleceğine daha çok inanıyorum. Sosyalizm, tek çıkaryol olarak, bayraklaşıyor. Anayasamızın sosyalizme açık olduğunu artık ayakkabı boyacısı arkadaşlarımız da Anayasa profesörlerimiz kadar bilmektedir.

Hakkâri yollarında Zâp ve Güzelsu vadileri memeleri sütle dolmuş bir ana gibi, göğsü bağrı sızlayarak aç çocuklarının emmesini bekliyor... Yalnız bu vâdiler mi? Bütün anavatan... bizleri bağıra bağıra hep beraber çalışmaya dâvet ediyor. Milletimin ise bireysel *çaba ile bu davete eli ermiyor, gücü yetmiyor.*

Hâlâ, Sosyalizm anayasa dışı, öyle mi?...

Yüz elli milyon insanı, sosyalist bir sistemle, insanlık onuruna yaraşır tam bir yaşantı ortamına yükseltecek olan bu sevgili memlekette bilimsiz, oportunist politika gelenekleri *yüzünden halkımız yoksul ve perişan dolaşıyor... ama, kurtuluşun çaresini de düşünmeye,* hem de bilinçli olarak düşünmeye ve uyanmaya başlamıştır.

Günaydın yurttaşlarım, günaydın Hakkâri'liler... Van'lılar günaydın...

Ve başarınız kutlu olsun, bu uğurda tarifsiz cefalar çeken kahraman, vatansever Türk sosyalistleri...

ŞADİ ALKILIÇ

BİLGEHAN
Yağma devri

Bu ekibin hazırladığı metin yıldırım hızıyla genel kurula sevkedilmiş ve Millet Meclisi Genel Kurulu'nda da TİP ve CHP'nin muhalefetine rağmen kabul edilmiştir.

Tasarı Senato'dan ve Cumhurbaşkanı'nın da onayından geçerek yürürlüğe girdikten sonra Demirel bir nevi yasama yetkisi kullanarak ülkeyi kararnamelerle yönetebilecek ve halkın parasını, millî servetleri bır avuç mutlu azınlığa peşkeş çekebilecektir.

Bu arada, iktidardaki çıkarcı grup, bir başka vurgunu da kanunlaştırmıştır. *Bilindiği gibi*, MBK devrinde çıkartılan tasarruf bonoları bugüne kadar bazı spekülatörler tarafından dar gelirli vatandaşların elinden yüzde 15 fiyatına satın alınarak biriktirilmiştir.

İktidar, sözümona bu spekülasyonu önlemek üzere Meclis'e *bir kanun tasarısı sevketmiş ve* tasarı geçen hafta Millet Meclisi'nden bu kirli ticareti meşrulaştıracak şekilde geçmiştir. Kabul edilen tasarıya göre, bono spekülatörleri bonoların üzerlerinde yazılı meblağın yüzde 20 - 40'ını devlete vergi vermek suretiyle yeni bonolarla değiştirecekler ve kârdan pek az ziyan etmek suretiyle dar gelirli vatandaşlardan sömürdükleri büyük kazançların üzerine oturacaklardır. Spekülatörlerden hiç değilse bono değerinin yüzde 70'i oranında vergi alınması yolunda yapılan teklif dahi kabul edilmemiş ve bir yağma daha gerçekleştirilmiştir.

Kıratlılar, bir yandan hazineyi bir avuç mutlu azınlığa yağma ettirirken, bir yandan da piyasadaki para darlığını gidermek için, yine bütün yükü dar gelirlilerin sırtına binecek yeni yollar aramaktadırlar. İktidar piyasadaki para darlığının asıl sebebini, parlamento kulislerinde şöyle izah etmeğe çalışmaktadır:

Ortadoğu savaşları sırasında Türkiye'nin Arapları tutması *yüzünden musevi tüccarlar* paralarını piyasadan çekerek darlığa sebep olmuşlardır...

Bunda bir gerçek payı olmakla beraber, bilinen gerçek şudur ki, para darlığı Anadolu'da Ortadoğu savaşlarından çok önce hissedilmiş, ancak ağırlığını büyük merkezlere intikal ettiği *zaman göstermiştir.*

■ *Zengin daha zengin Fakir ise daha fakir olacak*

Şimdilik, Amerikalıların ısrarlı baskılarına rağmen, deva*lüasyondan umacı görmüş gibi* kaçan iktidar, bir hafta içinde piyasaya 200 Milyon Lira zerketmek suretiyle durumu kurtarabileceğini sanmaktadır. İktidarın iktisatçısı Aydın Yalçın ise bu paranın az olduğunu belirterek şöyle demektedir:

"— Mahsulün piyasaya çıkmasına kadar geçecek kritik devre için alınmış olduğu bildirilen 150 Milyonluk reeskont limiti yetersizdir. Bunun yerine vadeli mevduat karşılıkları eski seviyesine indirilerek 150 Milyon Lira'nın libere edilmesi imkânı aranmalı, bu yetmiyorsa, akreditif karşılıklarından bir kısmı serbest bırakılmalıdır..."

Amerika iktidara devaluasyon için baskı yaparken, Türk sermayedarları "*enflasyon*"a oynamaktadırlar. Enflasyonun ise, zengini daha zengin, fakiri ise daha fakir yaptığı, defalarca denenmiş ekonomik gerçeklerden biridir.

Evet, kırat, bir yağma, soygun ve vurgun yolunda dörtnala ilerlemekte ve Killing'e dahi taş çıkartacak bir "*siyasi gangsterliği*" pervasızca yürütmektedir.

Montaj sanayiinin şoförlerin sırtından yüzde 120 oranında kâr sağladığı yolunda Şoförler Federasyonu'nun yaptığı açıklama, porselen yolsuzluğu, işçilerin asgari ücretlerini tesbit yetkisinin bakanlar kuruluna verilmesi, bu yağma sofrasının çerezleridir.

Siyasi gangsterlik sadece ekonomik alanda kalmamakta, üniversiteye dahi kol atmakta, Hacettepe Üniversitesi'nin kuruluşu ile ilgili kanun tasarısı Ameka'nın adamı İhsan Doğramacı tarafından parlamento tarihinde görülmemiş bir cür'etle değiştirilerek meclislerden geçirtilebilmektedir.

Ve bu gangsterlik, bodrum katlarında dünyaca tanınmış bir Türk yazarını Killing metodla*rıyla sorguya çekecek kadar* ileri götürülmektedir.

Sorgunun amacı, sözümona Türkiye İşçi Partisi'nin Sovyetler Birliği ile bağlantısını ortaya çıkartarak çıkarcılarla savaşan bu tek emekçi örgütünü kapattırmak, yağmayı korkusuzca devam ettirebilmektir.

Çetin Altan'ın bu hafta içinde görüşülmesi beklenen dokunulmazlık dosyaları da, bunun için hazırlanmıştır.

Türkiye'de artık yağma ve terör devri açılmıştır, siyasi gangsterlik köşe bucak kol gezmektedir.

Çetin Altan

Bunun bir de yarını vardır

ARTIK iyice anlaşılmaktadır ki, Amerika Türkiye'deki temsilcisine emir vermiştir:

— Türkiye'de soygunlara karşı çıkan namuslu insanları, dürüst yazarları, mücadeleci örgütleri eziniz...

Ve Amerika'nın adamları aynı emri cellâtlarına tekrarlamışlardır. Cellâtlar şimdi yakaladıkları vatanperverlere bodrumlarda:

— Beynini ezerim, ağzına sıçarım, söyle bakalım, Rusya'dan TİP'e hangi mesajı getirdin? **gibi ahmaklıklarla soygun çetelerinin planlarını uygulamağa çalışmaktadırlar. Böylece Amerika'nın tasallutuna karşı çıkanlar içeri tıkılacak, İşçi Partisi'nin kapatılması için gerekli hava yaratılacak ve Amerika'nın temsilcisi olanlar ellerini oğuştura oğuştura efendilerine:**

— Emrinizi yerine getirdik, **diyeceklerdir.**

Yunanistan'da Amerikancı generallerin darbesiyle yapılan hareket, burada kompradorlara bağlı sivil cellâtlarla halledilecektir.

Hemen haber verelim ki, Türkiye'de bu plan yürümeyecektir. Bu korkunç vatan ihanetine bilinçli ya da bilinçsiz katılmış olanlar tek tek halka ve dünyaya ilân edilecektir.

İşkencehanelerde yazarlara «beynini ezerim, ağzına sıçarım» **diye Amerika ve Amerika'nın adamları adına cellâtlık yapanlar, daha önce aynı yerlerde aynı cellâtlığa özenenlerin başlarına neler geldiğini hatırlamalı ve kendi başlarına da, böyle devam ettikleri takdirde, neler gelebileceğini azıcık düşünmelidirler.**

Düşünmelidirler ki, en korkunç ihanet planları adına anayasayı resmen çiğnemişlerdir ve bu Türkiye'de asla cezasız kalmayacaktır.

***Bir partiyi Amerika hesabına kapatmak*, Türkiye'nin gözbebeği kıymetlerini zındanlara atmak ve Amerikan sultası ile yerli maşalarının soygunlarını sürdürmek için gösterdikleri faaliyet, ihanetlerin en ağırı ile damgalıdır. Böyle bir ihanette yakayı kurtarmak imkânsızdır. Ve böyle bir ihanette başbakanlar, padişahlar, güçlü kuvvetli partiler dahi paçalarını cezasız kurtaramamışlardır.**

— Rusya'dan TİP'e mesaj geliyor mu?

Bodrum katlarında bu soruyu sormağa özendin mi, biz bütün Türkiye önünde sormağa başlarız sonra:

— İktidar partisine Amerika'dan mesaj geliyor mu?

— Morrison firmasının eski müteahhidine Amerikan Büyükelçisi gizli odalarda acaba ne söyledi?

— Şu İşçi Partisi'ni mutlaka kapatmalısınız. Bize karşı çıkan vatandaşları mutlaka tasfiye etmelisiniz, dedi mi, demedi mi?

— Parlamentoda ortaya çıkan Amerikan ajanlarına yazılmış raporu iktidar partisinden kim yazdı?

Bodrum katı cellâtları, bu konuları araştırmak yerine muhalefetle uğraşmağa kalışmaktadırlar.

Türkiye'nin tarihinde ise ihanetler ve satılmışlıklar muhalefetlerden değil iktidarlardan gelmiştir. Bugün bu iktidar da komprador kapitalistlerin temsilciliğini yapan bir iktidardır. Cellâtlar, komprador kapitalizminin ne olduğunu öğrenmezlerse yarın bunu öğrenememiş olmanın sıkıntısını çekeceklerdir.

Çünkü, «onlar porselen ticaretinden, telekomünikasyon ihalesinden milyonlar vururken sizler nerelerde idiniz?» **diye sorulacak ve o tarihlerde sosyalist yazarların beynini ezmek ve ağızlarına sıçmak istedikleri ortaya çıkınca çok zor durumda kalacaklardır.**

İki yıl sonra sosyalistler iktidar kanatlarında görünebilirler. Türkiye'de olaylar çok hızlı gelişmektedir

***Bunun bir de yarını vardır.* Akıllar başlara devşirilmelidir.**

Biz bugünden uyarma görevimizi yaparak yarınki Türkiye'de suçlulara karşı öne süreceğimiz belgeleri şimdiden tesbit ediyoruz.

Bu kapı ya açık durmalı ya kapalı!..

TOPLUM hayatında töreler, ha deyince, sökülüp atılamıyor. Devlet zoruyla ortadan kaldırmaya savaşsanız da, kafalardan kolayberi kökünü kazıyamıyorsunuz. Sözgelişi; yurdun hayli yerinde kızlarımız, kadınlarımız kolu, başı açık dolaşabiliyorlar artık; ama açık kafalı insanlar ortaya çıkmaya, yeniliğe, bilime, halka, hakka açık hareketler doğmaya görsün, devletli kafalardaki çarşaflar fora ediliyor, yalın ayaklardan yana olan yalın kafalar sarılıp sarmalanıp, kafes ardına kapatılsın diye karakuş fetvaları yağıyor balâdan. Ve Sayın Sunay'la Sayın Demirel buyuruyorlar ki! «Sosyalizme kapalıymış Anayasa.» Yani Anayasa ile Sosyalizm birbirine nâmahremmiş! Kaçgöç varmış aralarında!.. Biz kimsenin inançlarına, anasıyla, bacısıyla ilişkisine karışıcılardan değiliz, ama, insaf edilsin, Anayasa dendiyse, Demirel'in anası değil a bu yasa! «Şuna kapalıdır, buna açıktır,» dedikçe, biz de, «Sen bilirsin, Hazreti Süleyman,» diye çığrışalım!..

Hem bu Anayasa, Devlet Baba'nın sade Demirel'lere değil, gayrı birazcık da fakir-fıkaraya babalık etmesini sağlamak için çıkarıldı. Sosyalist, yani tümüyle halkdan yana bir anayasa değil, tabii, bu. Çıkaranların kavli de başkaydı zaten. *Onlar, burcuvalar arasında bölüntü çıktıktan ve halk uyan*mağa başladıktan sonra, çoğunluğun yaşama haklarına kapalı bir yönetimin bundan böyle ayakta uzunboylu kalamıyacağını gördükleri için, Cumhuriyet'in yapısında Sosyal Adalet diye, halkın yaşama haklarına açılan bir kapı açtılar. Yani halkın yaşama hakları ve emek hakkı üstüne kurulu bir düzen olan Sosyalizme açık bir kapı bıraktılar. Çünkü hesaplı, kitaplı burcuvalar olarak, devletin, hiç değilse görünüşte, bütün bir milletin devleti olmasını o burcuva devletinin bekası, yani kalımı bakımından gerekli görüyorlardı. Böylece burcuva sınıfıyla emekçi sınıflar arasında geçici bir denge kurulması hizalanıyordu. Zaman geçtikçe ve halk bilinçlenip, baskısı arttıkça Sosyal Adalet denen, bu Sosyalizme açık kapı azar azar genişletilecek ve düzenin bir sarsıntıya uğramasına el verilmeksizin, bu denge, değişik ölçüler içinde, sürdürülecekti. Niyet buydu. Hesap doğruydu, yanlıştı, onu tartışmıyoruz burda. Kendinden gayrı sınıfların kendi aleyhine olan uyanışını kendi eliyle hızlandırmaması *için, burcuva kendi sınıfının devlet içindeki* egemenliğini bir sınıf diktası halinde göstermemeliydi. Bunun yolu da demokratik denen hakların yanısıra Sosyalizme açılan Sosyal Adalet kapısını açık tutmaktı.

Şimdi, hangi akla hizmetse, «Anayasa Sosyalizme kapalıdır,» denerek kapatılmak istenen, işte bu Sosyal Adalet kapısıdır. Ve oldumbittim devlet yönetiminin dışında kalmış olan halkın yüzüne bu kapı kapatıldıkta, Anayasanın cümle kapısı da kapanır. Ve bu kapının kapanmasına karayellik etsinler diye devletlileri yüreklendirmeğe çalışan kapkaççılar ve kapıkulları, bilin ki, bu kapı halkın yüzüne kapatılmaya kalkıl*dıkta, öyle bir gümbürtüyle kapanır ki, kendiniz de* korkudan ve arka kapıdan, kaçgöçü filân unutup, donpaça ve kapıkapamaca kaçarsınız dışarı...

Sizin anlıyacağınız; Anayasayı çarşaflamaya kalkmayın, sakın! Sonra kendiniz de çarşafa dolanırsınız!...

Can YÜCEL

SOSYALİST GENÇLİK DİRENİYOR

"Anayasa ve Sosyalizm" açık oturumunda (soldan sağa) Prof. Sadun Aren, Doç. Çetin Özek, Doğan Özgüden, İlhan Selçuk ve İbrahim Türk...

İKTİDARIN baskı hareketlerine paralel olarak son aylarda Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde Fikir Kulübü yöneticileri okuldan uzaklaştırılmış, Erzurum'da İktisat Fakültesi Fikir Kulübü Odası basılmış, Fikir Kulüpleri Federasyonu aleyhine *"kapatma"* istemiyle sekiz dâva açılmış ve nihayet Siyasal Bilgiler Fakültesi Fikir Kulübü kapatılmış bulunmaktadır.

Ancak bu baskılar, sosyalist üniversite gençliğini mücadelesinde yıldırmamış ve geçen hafta Ankara'da Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencileri *"S. B. F. Sosyalist Fikir Kulübü"*'nü kurarken İstanbul'da da FKF'nin İstanbul Sekreterliği açılmıştır.

Prof. Sadun Aren FKF İstanbul Sekreterliği'nin açılışında konuşuyor...

FKF İstanbul Sekreterliği'nin Aksaray'daki lokalinin açılış töreninde kalabalık bir gençlik topluluğu hazır bulunmuş ve Prof. Sadun Aren, FKF üyesi olarak yaptığı konuşmada sosyalist gençliğin Türkiye'de sömürücülere karşı savaştığını belirterek başarıya ulaşmak için bu savaşın disiplinli yürütülmesi gerektiğini söylemiştir.

Daha sonra FKF İstanbul Sekreterliği'nin TÖS Lokali'nde düzenlediği açık oturumda *"Anayasa ve Sosyalizm"* konusu tartışılmıştır.

Doğan Özgüden'in yönettiği açık oturumda ilk olarak konuşan Doçent Dr. Çetin Özek, burjuva demokratik düzeninde anayasaların bütün izm'lere açık olduğunu, sadece bu *izm*'lerin cebren iktidara gelmesini yasakladığını belirterek *"Anayasamız bilimsel sosyalizme de açıktır. Kapalı olduğunu iddia edenlerin amacı, halkın bilinçlenmesini önlemektir. Halkın bilinçlenmesini önlemek vatana ihanettir"* demiştir.

İbrahim Türk anayasanın ekonomik ve sosyal hükümlerinin tarihî maddeci görüşe dayandığını, sorunları diyalektik metodla incelediğini, toplu sözleşme ve grev gibi haklarla sınıf mücadelesini kabul ettiğini, emeği en yüce değer olarak kabul etmek suretiyle sosyalizme kapı açtığını söylemiştir.

Prof. Sadun Aren, *"Eğer anayasa bir iktisadi sisteme kapatılmak gerekiyorsa, mutlaka kapitalizme kapatılmak gerekir. Çünkü kapitalizm bütün halkı kapsayamaz. Sınıf hakimiyeti sadece kapitalist düzende vardır. Sosyalizm ise bütün halkı kapsar ve sınıf hakimiyetini ortadan kaldırır. Bu itibarla anayasa sosyalizme açıktır"* demiştir.

İlhan Selçuk ise, anayasa bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü önlediği halde 141 ve 142. maddelerin sadece solculara uygulandığını, emekçi sınıflara tahakküm eden kapitalistlerin kovuşturmaya tâbi tutulmadığını belirttikten sonra anayasanın tanıdığı hakların emekçi sınıflar tarafından kullanılmaması için egemen sınıfların planlı hareket ettiklerini, sosyalizmin gelişmemesi için bütün imkânları kullandıklarını çeşitli örneklerle açıklamış ve *"Ancak Türkiye bugün öyle bir aşamaya gelmiştir ki, anayasanın sosyalizme açık olduğunu sadece sosyalistler değil, bütün namuslu anayasa güçleri savunmaktadır"* demiştir.

Yönetici Doğan Özgüden, konuşmaları özetledikten sonra, Terör Tasarısı, Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma ve Aziz Nesin'i tutuklama teşebbüsleri, Yetki Kanunu Tasarısı ile iktidarın egemen sınıfların çıkarına bir terör devri yaratarak sosyalist hareketi bertaraf etmek istediğini belirtmiş ve bütün sosyalist güçleri egemen sınıfların bu teşebbüslerine karşı uyanık olmağa çağırarak oturumu kapatmıştır.

Ankara'da kurulan Siyasal Bilgiler Fakültesi Sosyalist Fikir Klübü ise bir bildiri yayınlayarak şu hususları kamuoyuna açıklamıştır:

"SBF Fikir Kulübü kapatılmıştır. Ancak her türlü baskı karşısında toplumcu gençlik yurt sorunlarıyla ilgilenecek, bu yolda sesini daha güçlü duyurmak için örgütlenmesini daha hızlı olarak sürdürecektir. SBF Fikir Kulübü'nün kapatılmasına cevabımız, SBF Sosyalist Fikir Kulübü'nü kurmak olmuştur."

ÖĞRETMEN

■ *Öğretmenler Federasyonu Kongresi'nden sonra TÖS de kongre yapıyor*

Türkiye Öğretmen Dernekleri Federasyonu'nun Giresun'da yapılan kongresinde Genel Başkanlığa Prof. Bahri Savcı seçildi. Ancak, federasyonun kendi kendini feshederek Türkiye Öğretmenler Sendikası ile birleşmesi yolunda önceki kongrelerde alınan kararın uygulanması bu kongrede bir grupun gayretiyle engellendi.

Öğretmen topluluğunun tek kuvvet haline gelmesini sağlayacak böyle bir formülün federasyon genel kurulunca reddedilmesinden sonra şimdi bütün dikkatler Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın Ağustos sonunda yapacağı kongreye çevrilmiş bulunmaktadır. Devrimci öğretmenler, TÖS içindeki çekişmeleri bir yana bırakarak öğretmen kitlesinin yekvücud hale gelmesini sağlamak üzere harekete geçmişlerdir.

Yanlış oyun

ŞU burjuvazi kendinden iyice umudu kesmiş. Öyle görünüyor. Yoksa bir iktidar bu yapılan işleri yapar mı hiç? Bu hale düşer mi? Bütün dönen dolaplardan, çirkin işlerden eline ne geçecek, bunu hesaplayamaz mı?

Şu Çetin Altan'ın dokunulmazlığı işi iş mi yani? *Bir Çetin Altan'ı sindireceğim*, ağzına kilit vuracağım, onu hapislerde süründüreceğim diye Anayasa suçu işlenir mi? Aklı başında, düşünen, gözü kararmamış insanlar bunu yaparlar mı? Diyelim ki Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırdılar, onu susturdular, onu hapse attılar, ne olacak? Hapisteki Çetin Altan'ın, susmuş Çetin Altan'ın ağırlığı altında soluk alabilirler mi? Bir millete karşı bunca suç işlemiş bir burjuvazi sırtında susmuş Çetin Altan'ı, hapisteki Çetin Altan'ı taşıyabilir mi? Türk milleti büyük yazarının, sonuna kadar hapiste kalmasına dayanabilir mi? Ne yönden baksak, bir çıkmaz yol değil mi Çetin Altan'ın dokunulmazlığı meselesi? Şu iş olsa da, Çetin Altan'ın dokunulmazlığı kalksa da, Çetin hapishaneye girse de, onların halini şöyle bir uzaktan seyretsem.. Şaşkınlıklarını, perişanlıklarını görsem.. Çetin Altan başlarına nasıl belâ kesilirmiş, bir görsem.. Hapisteki Çetin Altan'ın nasıl yenilmez bir güç olduğunu, bükülmez bir bilek olduğunu öğrendiklerini bir görsem... Bunlar, Çetin Altan'ın bir vicdan olduğunun farkında değiller. Senin 67 tane mensubun ırza geçmeden, ihtilâstan, şundan bundan, yüz kızartıcı suçlardan sanık olsun, sen gel de salt düşüncelerini söyledi diye, Anayasa teminatı altındaki bir milletvekilinin dokunulmazlığını kaldır, olmaz... Bir insan takımının, bu hale düşmesine, burjuva da olsalar, insan bayağı acıyor.

Bunlar bir iyice şaşırmış, şaşkına dönmüşler. Çetin Altan'ın dokunulmazlığından dolayı içine düştükleri çıkmaz yetmiyormuş gibi, bir de Aziz Nesin hikâyesi çıkardılar. Aziz Nesin kim? Aziz Nesin, milletimizin yüzünü her anlamda bütün dünyada güldüren, bize onur sağlayan çağımızın büyük mizah yazarlarından birisi. Bir millet Aziz Nesin'leriyle ancak övünebilir.. Bu burjuvazi ne yapıyor? Adam değeri bilmek, adamın gerçek değerine varabilmek bir insan seviyesi işidir.. Ne bilsinler Aziz Nesin'e saygının ne olduğunu.. Ne bilsinler dünyada büyük yazar olmanın ne demek olduğunu.. Hırsız bavulu arar gibi Aziz Nesin'in bavulunu aramışlar. Haydi aramışlar diyelim, onların tıyneti o kadar. Ya Aziz Nesin üstünde döndürülen oyuna ne diyelim. Kim olursa olsun, ne kadar fayda için olursa olsun, bir insan bölüğü Aziz Nesin gibi bir yazarını böyle çirkin oyunlara kurban eder mi? Aziz Nesin senin düşmanın olsa bile.. Ben de bunları bir şey sanıp onlara Aziz Nesin'i anlatıyorum. Değerlere saygısızlık, bir insan bölüğünün yozlaşıp bitmesidir. Yâni karıncanın kanatlanmasıdır. Ben burada havanda su dövüyorum sanırsam.. Kanatlanmış karıncanın kanadını yolunca, karıncayı muhakkak akibetinden çevirebileceğimi sanıyorum..

Çetin Altan olayının, Aziz Nesin olayının sebebi basit. Türkiye'de oturan burjuvalar demokrasiyi bir türlü yutamıyorlar. Anayasayı bir türlü yutamıyorlar. AP kurulduğu günden bu yana, bir sol muhalefet tanımıyor. Önce taşlı sopalı saldırılar.. Beyaz Saray olayı, Bursa olayı, Akhisar, Gültepe, daha nice nice olaylar, tertipler.. Bunlar hep AP'nin başı altından çıktı. Ben bu olayların içinde bulundum. Olayları yaratanlar AP'lilerdi. Sol muhalefeti yoketmek için başvurmadığı tertip kalmadı AP'nin. Sürüp gidiyor bu.

Bilmiyorlar, bir şeyi bilmiyorlar. Bilmek istemiyorlar. Ya da akılları ermiyor. Demokrasi varsa, sol muhalefet de vardır. İsteseler de istemeseler de vardır. Olacaktır. Anayasa varsa, sol muhalefet de vardır. İsteseler de istemeseler de. **Demokrasinin ölümü, Anayasanın ortadan kaldırılması, Türkiyede oturan burjuvazinin de ölümü olacaktır. Her hâl-ü kârda ölümü olacaktır. Çünkü Anayasa cephesi, arkalarındaki Amerika'ya rağmen, onlardan daha güçlüdür.**

Yaşar Kemal

SINIF BİLİNCİ

FETHİ NACİ

Ferruh Doğan

KURTULUŞ SAVAŞI!!

"MİLLÎ bütünlüğümüzü ve beraberliğimizi yeni bir kuvvet kaynağı olarak değerlendirmeye mecbur olduğumuz sosyal adalet mefhumunu, milletçe bizi bölmek, fakir-zengin, işçi-işveren, okumuş-okumamış diye çeşitli vasıflarla karşı karşıya getirmek ve düşmanlık kamplarına ayırmak isteyen şer kuvvetlerinin istismar âleti yapmalarına, her şeyden evvel Türk milletinin sağduyusu ve onu temsil eden Anayasamız ve kanunlarımız müsaade etmez." Bu sözler, Başbakan Demirel'in son basın toplantısında söylediği sözler.

"Sınıflar Mussolini'ye göre, devletin dışında değildir. Bu yüzden de, sosyalizme karşı çıkan faşizm, sosyalizmin sınıf çatışmalarını dürtükleyerek arihsel gelişimi durdurduğunu ve sınıfların moral ve ekonomik bir devlet birliği içinde eridiğinden haberi olmadığını ileri sürmektedir." Bunlar da Mussolini'nin Doç. Dr. Çetin Özek tarafından özetlenen düşünceleri *("Direnen Faşizm", s. 109).*

TÜRKİYE'de hakim sınıfları en ürküten gelişme emekçi sınıf ve tabakalarının, geç de olsa, güç de olsa, yavaş yavaş bir sınıf bilinci kazanmak yolunda olmalarıdır. Bunun için, iş adamı konuşunca İspanya'yı över; politikacı konuşunca faşizim özlemini açığa vurur. Onlar da bilirler ki, gerçekte, Türkiye'de yaşayan insanları *"fakir-zengin, işçi-işveren, okumuş-okumamış, diye çeşitli vasıflara"* bölmek sosyalistlerin üstesinden gelebilecekleri bir iş değildir; bu bölünme, tarihî, ekonomik, politik gelişmemizin sonucu olarak ortaya çıkmış sosyal bir gerçekliktir. Demirel'in *"şer kuvvetleri"* dediği sosyalistlerin bütün yaptıkları, objektif olarak var olan bu bölünmenin nedenlerini gözler önüne sermektir; fakirliği, okumamışlığı, insanın insana kulluğunu ortadan kaldıracak çözüm yollarını araştırıp göstermektir; fakirin, işçinin, okumamışın bilinçlenerek politik bir güç haline gelmesinin ve memleketin yönetimine ağırlığını koymasının tek çıkaryol olduğunu fakire, işçiye, okumamışa anlatmak ve bu eyleme katılmaktır.

BAŞBAKAN Demirel'in *"çeşitli vasıflarla karşı karşıya getirmek ve düşmanlık kamplarına ayırmak"* dediği şey, gerçekte, çeşitli vasıflarla karşı karşıya olan insanların bu vasıflara uygun olarak düşünmelerini sağlama çabasından başka bir şey değildir. Kısaca, sosyalistlerin çabası, işçinin işçi gibi, köylünün köylü gibi düşünmesini sağlamaktır; sınıf bilinci dediğimiz şey de en kaba tarifiyle budur. Oysa hakim sınıflar, Anayasanın zorlaması karşısında, ancak işçinin grev yapmasına boyun eğecek kadar hoşgörürlü olabilmişlerdir; işçinin mücadelesinin ekonomik mücadele sınırları içinde kalmasını isterler. Politik mücadele söz konusu olunca, *"Ne demek işçi-işveren, fakir-zengin! Ne demek milletçe bizi bölmek!"* diye feryada başlarlar. İstedikleri, Ahmet beyin fabrikasında grev yapan işçinin oyunu, seçimlerde, Ahmet beyin partisine vermesidir! İşçilerin -ve bütün emekçi tabakaların- bağımsız bir politik kuvvet haline gelmelerine yüzde yüz karşıdırlar. *"Anayasa sosyalizme kapalıdır."* sözünün altında yatan gerçek budur. *"Filipin demokrasisi"* sözünün anlatmağa çalıştığı gerçek de budur.

TÜRKİYE'de hakim sınıflar, halk kitlelerini politikanın dışında tutarak uzun süre sınıf bilinçlenmesini önlemişlerdir. Bunun kaçınılmaz sonucu emekçi sınıf ve tabakaların korkunç bir şekilde sömürülmesi olmuştur. Genç bilim adamlarımızdan Dr. Korkut Boratav'ın, Devlet Planlama Teşkilâtı uzmanlarının Gelir Dağılımı Araştırması'ndan yararlanarak, 1963 yılı için yaptığı kişisel gelir dağılımı hesabında en az gelirliden en yüksek gelirliye doğru dizilmiş aile yüzdelerinin millî gelirden aldıkları nisbî paylar şöyledir:

Aile %	Gelir %
20	4,20
20	6,40
20	10,70
20	17,70
20	61,00

Görülüyor ki ailelerin yüzde 20'si millî gelirin yüzde 61'ini alırken, yüzde 80'i millî gelirin ancak yüzde 31'ini almaktadır. *("Gelir Gağılımı", s. 74).*

MİLLÎ gelirin ancak yüzde 31'ini alan ve oranı yüzde 80'i bulan aile çoğunluğuna bu sömürü düzeninin işleyişini anlatmak demek, Demirel'e göre, *"milletçe bizi bölmek, fakir-zengin, işçi-işveren, okumuş-okumamış diye çeşitli vasıflarla karşı karşıya getirmek ve düşmanlık kamplarına ayırmak"* demektir. Bu gerçekleri halka ilk defa anlatan ve sosyalizmi bir aydın lüksü olmaktan çıkaran Çetin Altan, bunun için, mutlaka susturulması gereken bir yazardır. Emekçi halk kitlelerini bağımsız bir politik güç haline getirmek için çabalayan, komprador-ağa ittifakının memleketimizi sürüklediği çıkmaz yolu halka göstermeye çalışan Türkiye İşçi Partisi, bunun için, mutlaka kapatılması gereken bir partidir.

Demirel, hem Anayasayı dilinden düşürmeyecek, hem de bunları isteyebilecektir. Hem anayasanın emrettiği toprak reformuna *"Türkiye'de dağıtılacak toprak yoktur"* diye karşı çıkacak, hem de *"1967 Türkiye'sinde de Anayasa ile konmuş bulunan düzenin ve nizamın hangi istikamette olursa olsun değiştirilmesi hevesinde olanlar Türk milletini hiç tanımıyanlar, onun hürriyet mücadelelerini hiç bilmiyenlerdir."* diyebilecektir.

TÜRK sosyalistleri bir şey istemektedirler: Anayasanın *"eksiksiz ve tastamam"* uygulanması. Ve içinde bulunduğumuz şartlar içinde bunu ancak sınıf bilincine varmış, memleketin yönetimine ağırlığını koymuş emekçi kitleler gerçekleştirebilir. Okuyun Anayasanın üçüncü bölümünü, oradaki maddelerin hangisini gerçekleştirebilir hakim sınıflar? Ailenin korunmasını mı? Toprak reformunu mu? Çalışma hürriyetini mi? Herkesin insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanmasını mı? Çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret sağlamalarını mı? Gerçek sosyal güvenliği mi? Herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşabilmesini mi? Halkın öğretim ve eğitim ihtiyaçlarının sağlanmasını mı? Kooperatifçiliğin gelişmesini mi? Toprağın kaybolmasını önlemeyi mi? Tarımla uğraşanların emeğini değerlendirmeyi mi? Hangisini gerçekleştirebilir bunların AP iktidarı? Oysa bunların gerçekleştirilmemesi, sonunda, Türk milletinin millet olarak tarih sahnesinden silinmesi demektir. Türk sosyalistleri, Türk milletini bölmek değil, Türk milletinin millet olarak bekasını sağlamak savaşı içindedirler. Bunun da tek yolu, emekçi sınıf ve tabakaların bir an önce sınıf bilincine kavuşmalarıdır; fakir - zengin, işçi-işveren, okumuş-okumamış ayrımının gerçek anlamının halkça anlaşılmasıdır.

Nâzım Hikmet'in oyununu Moskova'da seyrettim

HALDUN TANER

— V —

KREMLİN Kongresi kulislerinin bir sempatik kişisi de, her zaman güler yüzlü ve sempatik, Anna Seghers'di. Doğu Almanya'nın bu ünlü romancısı, 65 yaşlarında bir kadın, Pablo Neruda'yı pek seviyor. Brecht'in de yakın arkadaşı imiş. Batı Almanya'nın yaramaz çocuğu, Hans Magnus Enzerzberger'i ise türk sanatseverler çok iyi tanır. Geçen kış Goethe Enstitüsü aracılığı ile İstanbul'a gelmiş, (Edebiyatta Engagement) konusunda yönettiğimiz bir açık oturumda, türk eleştirmenleri ile fikir tokuşturmuştu. Enzesberger'in, Orhan Veli'nin şiirlerini sevip Luchterhand yayınevini harekete geçirmiş olması da onu bizde ayrıca sevimli yapmış idi. Enzensberger Moskova'da da seviliyor. Sık sık da gelir gidermiş. Bundan ötürü Batı Almanya sınırında eşyalarına el konduğunu, yakalanıp sorguya çekildiğini duymadım. Enzensberger, Evtuçenko ile pek kafadar. İkisi de içmesini seviyorlar. Enzensberger nereye gitse, oranın kızlarını da pek sever. Orada da bir rus kızına abayı yaktığı dillerde dolaşıyordu.

Dört kişi ile kongreye katılan İtalyan ekibinden, okurlarımız daha doğrusu, seyircilerimiz, Karlo Levi'yi tanıyacaklar. (Pinedus Olayı) adlı eseri (Bir trafik kazası) adı ile önce Devlet Tiyatrosu'nda, bu yıl da Meydan sahnesinde oynanmıştı. Levi'nin başka bir piyesi vardır. Daha da ilginçtir. Adını ve konusunu yazarsam çeviri tekelini elinde tutanlar hemen üstüne atlarlar. Yazık olur. İtalyancayı iyi bilen bir genç çevirici meselâ Vedat Günyol gelsin kulağına seve seve fısıldarım. Repertuvarımız da böylece güzel bir çeviri piyes daha kazanır.

Roger Caillouas, bana bir müjde verdi. Anday'ın, Sabahattin Eyüboğlu tarafından çevrilen (Kolları Bağlı Odysseus)unu bir kişi daha fransızcaya çevirmiş. İki değerli çevirici bulma şansı, ürününü vermekte gecikmemiş. Fransa'nın en ünlü yayınevlerinden biri şimdi Anday'ın eserini basıyor. Şiir çevirileri konusunda güçbeğenirliği meşhur olan Caillouas'ın çevirisinden «başarılı oldu» diye bahsetmesinin ayrı bir değeri olsa gerek.

Yazarın önemi

Gidip gelenler hep söyler dururlar. Ama insan kendi görünce daha iyi inanıyor. Yeryüzünde Sovyetler Birliği kadar, sanatçıya, bilim adamına paye veren başka bir ülke galiba gerçekten yok. Moskova müzelerinin yarısı sanatçıların adını taşıyor: Puşkin Müzesi, Tolstoy Müzesi, Gorki Müzesi, Ostrovski Müzesi, Mayakovski Müzesi, Çaykovski Müzesi...

Sovyetler, gemilerine bile sanatçı adı koyuyorlar. İwan Franke, Alexandar Puşkin, Taras Chewtchenko gemilerine, turistler (Şairler filosu) adını takmışlar. Sovyetler Birliği Cumhurbaşkanı muavinliği makamı sırf yazarlara bir saygı imgesi olarak, Mustai Kerim adında bir genç yazara verilmiş.

Moskova'nın bütün büyük meydanları bir sanatçının adı ile anılıyor. Meydanın en saygılı yerinde bir kaide, üstünde ya bastonuna dayanmış babacan Gorki, ya âsi çenesi ve rüzgârda uçan ceketi ile Mayakovski, ya heybetli sakalı ve iradeli burnu ile Tolstoy, ya tatlı saçları ve yumuşak yüzü ile Gogol, ya da hepsinin büyü sayılan, hepsinden köklü sevilen Puşkin...

Hepsi de sanki önlerinden geçen otobüslere, insanlara, kaynaşan trafiğe, biraz da kendi eserleri olan bu cıvıl cıvıl hayata, övünçle sevinçle bakar gibiler. Sanki yok olmamışlar da gündelik hayatın içinde erimişler, canlıların yaşamına katılıyorlar.

Sanatçı ile büyük halk kitlelerinin bu içli dışlılığı, sanatçıya karşı gösterilen bu olağanüstü saygı, galiba Moskova'yı güzel ve sevimli yapan şeylerin başında geliyor.

Milyoner yazar

Önemli olanı da şu. Bu saygı sade ölene gösterilmiyor. Hayattaki sanatçı da korunuyor, destekleniyor, pohpohlanıyor. Maddi durumu en parlak kişilerin çoğu yazar. Milyoner yazar lafı bize birden aykırı gelecek ama yazarların milyoner olanı orda bir iki değil. Yemek salonunda Gürcü şair Josip Noneşvili bana yaşlı bir gürcü romancı tanıttı. Konstantin Gamsahorya adındaki bu zat da milyonerdi. Anlattıkları zaman şaşacak bir şey olmadığını görüyorsunuz. Herhangi bir yazar bir eser ortaya getirince, basılsın basılmasın, oynansın oynanmasın, eseri belli ölçülerin altında kalmıyorsa, bu zahmetine karşılık, devletten 30, 40 bin lira dolaylarında bir para alıyor... Eseri Moskova'da, Kief'de, Leningrad'da, Odesa'da veya diğer rus şehirlerinde kaç yüz bin nüsha satılmışsa, ne kadar oynanmışsa, ona göre bir telif hakkı yüzdesi alıyor. İyi bir eseri yalnız Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya basacak değil ya, öbür sovyet cumhuriyetleri de ona talip oluyorlar, kendi dillerine çeviriyorlar. Özbekler, Kazaklar, Gürcüler, Kırgızlar, Azerbaycanlılar, Moldaviyalılar, Litvanyalılar, Letonyalılar, Estonyalılar, Ermeniler, vb. yazara sahip çıkıyor. Unutmayalım ki, Sovyetler Birliği'nin nüfusu bugün 210-220 milyona yaklaşıktır ve yine Sovyetler Birliği'nde okuyucu sayısı nüfusla orantılı olarak pek yüksektir. Bir eseri onbeş Sovyet Cumhuriyetinde basılan veya oynanan yazara para yağması şimdi akla daha yakın geliyor değil mi? Aynı yazarın bir değil de, çoğu zaman olduğu gibi, üç dört eserinin böyle bir rağbetle karşılaştığını düşünün. O zaman gelirini de üç yahut dörtle çarpacaksınız.

On beş cumhuriyetin sınırını aşan eserlere gelince, onların ilk pazarı, elbet ilk ağızda, Bulgaristan, Rumanya, Yugoslavya, Macaristan, Çekoslovakya, oluyor. Eser sosyalist dünya dışında da değerli bulunup batı dillerine de çevrilirse, yazara artık evine daktilo makinesi yanında bir takım da hesap makineleri satın almak gerekiyor demektir.

1960'da Moskova Müsteşrikler Kongresi'ne katılan bilim adamlarımız Doğu Enstitüsü'nde Nâzım Hikmet (ortada) ile beraber. Konuşan Prof. Fahir İz, en solda ise Prof. Oktay Aslanapa görülüyor.

Bunun içine sayısı pek çok olan armağanları katmadım. Yazarlara sağlanan mesken, hastalık halinde bakım, dinlenme imkânlarından, seyahat kolaylıklarından söz etmedim. Etmiyeceğim de...

Diyeceğimin özeti şu: Yazarın toplumdaki yeri manevi planda saygılı bir yer. Maddi planda ise güvenli ve rahat çalışmaya imkân veren bir hayat standardı. Hiç unutmam, Unesco'nun yayınladığı (Le théatre dans le Monde) dergisi 1950'lerde bir anket yapmıştı. Genç yazarların gelişmesine acaba nasıl yardım etmeli? Dünyanın on on beş tiyatro yazarı, ukalâ ukalâ yaratıcılık dersleri vermeli, kültürü arttırma yolları göstermeli gibi öğütler veriyorlardı. Bertold Brecht ankete iki cümle ile cevap verdi: **«Genç yazarı sefaletten kurtarın, yeter.»** dedi, **«O kendi yolunu tek başına da bulur.»**

Doğu Enstitüsü

Âdet olmuş. Moskova'ya her gelen türk sanatçısı, bilim adamı bu enstitüyü ziyaret eder. Her konuk orda türkologlarla tanışır. Kendi ihtisas alanında bir konuşma yapar. Soruları cevaplar. Türkolog diye, orda, yalnız t[...] dili uzmanına demiyorlar. Türkiye [...] ilgili her hangi bir konu ile uğraş[...] lara, bu konu felsefe, iktisad, tarih, [...] biyat hangi alanda olursa olsun, bu [...] veriyorlar.

Bizi enstitünün kapısında dostum [...] çent Starostov, namı diğer Mu[...] karşıladı. Starostov rusça Muhtar [...] mek olduğu için, Nâzım Hikmet [...] hep böyle çağırırmış. Starostov'u [...] akıcı ve temiz aksanı ile değil hali [...] rı, davranışları ile de türkten ayırt[...] mezsiniz.

İçerde onbeş yirmi türkolog bizi b[...] liyordu. Bugünkü türk edebiyatının [...] nel manzarası üzerine iki saatlik [...] konuşma istediler. Sonra sorular y[...] maya başladı. İşte o zaman, karşım[...] kilerin türk edebiyatını benden çok [...] ha iyi bildiklerini farkederek, de[...] yaptığım konuşmadan utandım. Bir [...] pirant - tez yapanlara bu ad veriliy[...] bana Sait Faik ile Sabahattin Ali'[...] kıyaslamasını yapmamı istedi.

Sait Faik'i, hikâye alanının usta [...] yazarı saydığımı, hikâye tonuna y[...] macıksızlık, doğrudan doğruyalık, [...] tenlik getirdiğini, yoğun bazı yaşa[...] ları, uçucu izlenimleri ve küçük insa[...]

Unutulan Adam'ın Moskova'daki ilk temsilinden tarihi bir resim. Nâzım Hikmet, Unutulan Adam'ın oyuncuları ile bir arada (Starostov'un özel albümünden)

duyduğu katkısız bir sevgiyi ve aylak çocuk estetiğini getirmiş bir sanatçı saydığımı, buna karşılık Sabahattin Ali'nin onun kadar sanatçı olmasa da, toplumsal bilincin farkına ondan önce varan hikâyeler yazdığını, bir bakıma Sadri Ertem'le birlikte sonradan çok taklit edilen bir akımın öncüsü sayıldığını belirttim. Sanki ben bu sözlerle Sait'i küçültmüşüm gibi bir bayan aspirant: «Sait'in insan sevgisi Sabahattin Ali'nin toplumsal bilincine tercih edilemez mi?» diye bir çıkış yaptı. «Niye edilemesin? Aslında ben de öyle düşünüyorum» *diye cevap verdim.*

Türkolog aspirantların içinde Halit Ziya üzerine tez yapan bir Leyla Osmanovana var. Alabildiğine entellektüel, rafine, ayrıntılı bir duygululuk sahibi. Aspirantların çoğu, eski edebiyatımız üzerine çalışıyor. Namık Kemal, Hâmit, Halit Ziya, *Tanzimat Tiyatrosu*, Tevfik Fikret başlıca konulardı.

Enstitüdeki toplantımızda bulunan Ekber Babayef'i geçen yazımızdan ve daha öncelerden tanıyor olacaksınız. Babayef'in Nâzım üzerine ilginç incelemeleri var. Ortaya çıktıkları gün, *Nâzım gerçeği bir yanından daha aydınlanabilir.*

Enstitüye bizden önce uğrayan türklerin resimlerini, hatıra yazılarını, gösterdiler. Bunlardan birini sunuyorum.

Katib Yasin

Babası, adını Katib koymuş. Oğlu da ister istemez ismi ile müsemma olmuş. Her has ismi bozmayı marifet sayan Fransızlar ona Jacinth diyorlar. Evet, Katib çok zeki, kabiliyetli kanı sıcak bir delikanlı. Yanılmıyorsam yıllar önce onun Nedjma adlı aşk romanını bana ilk salık veren Teoman Atürel olmuştu.

Yasın otodidakt olması ile övünüyor.

"Cezayir'in en büyük şairi okuma yazma *bile bilmezdi*" diyor. *Şiirlerini* sadece söylermiş. Not edierlermiş. Kâtip Cezayir'de Fransız okulunda bir süre okumuş. Eserlerini ana dili ile değil de Fransızca yazışını yadırgamadım, desem yalan. Ana dil, kişiliğin alfabesi değil mi? Goethe üstadımız, diyeleği bile küçümseyenlere bu yüzden karşı çıkmaz mı? Ama bakınız bizim Kâtib'in de kendince gerekçeleri var:

"Cezayir'li doğmak Fransız boyunduruğu içinde doğmak, demekti. Onların okulunda okuyacaktınız. Onların di*lini öğrenecektiniz. Bu yaşamak için* karşı konmaz bir zorunluktu. Ama ben bunun sadece faydasını gördüm. Cezayir ihtilâlinin başarısının bir sırrı da budur. Onlar bizim dilimizi bilmiyordu, biz onlarınkini biliyorduk. Onlar bizi bu yüzden etkileyemedi, biz onları onların mânevi silâhları ile etkiledik."

Kâtib Yasin gezmeyi pek seviyor. Paris'te küçük bir odası varmış. Ama yılın on iki ayı, Moskova senin Pekin benim, durmadan yer değiştiriyor. Londra, Roma, Berlin, Belgrad, Peşte görme*diği şehir kalmamış. Şiirleri hep Ceza*yir ihtilâlinin imajları ile yüklü. "İhti*lâl hayatın kuralıdır*" diyor, "*Evrenin* hareketi ihtilâldir. Gezegenlerin seyri ihtilâl. Bu kelimeyi böyle anlayınca korkunçluğu gider. İdarecilerin ihtilâl kelimesine karşı allerjisi, onu sırf kendilerini bertaraf edecek bir manevra mesabesine indirgemelerinden..."

(Nedjma)dan başka (Le Cercle de represailles), (Ploygones Etoilées), (Solliloques) gibi eserler vermiş olan Kâtib'in romandan başka şiir ve tiyatro *dallarında at oynattığı görülüyor.* Piyeslerinden birinin adı (La Poudre d'in*telligence - Zekâ Tozu). Bu oyununda* Kâtib, yalnız bizde değil, yakın doğu dünyasında da en büyük hümorist sayılan Nasreddin Hoca'yı sahneye çıkarıyor.

Moskova'dan ayrıldığım gün Kâtib bavulunu almış, Mehmed Celilzade'nin jübilesi için Bakû'ya gidiyordu. Otelin holünde kendisini aynı jubileye giden Aziz Nesin'le tanıştırdım. Aziz ne zamandır Nasreddin Hoca üzerinde materyel topluyor *inceleme hazırlıyor.* Katib'le bu konuda herhalde çok konuşacakları olacaktı.

Unutulan adam

Ben yaştakiler bu piyesin ilk oynanışını hatırlarlar. Yıl yanılmıyorsam 1930'lardı. Türk tiyatrosunun Türk yazarı ile var olacağına inanan Muhsin Ertuğrul umut bağladığı gençleri *yüreklendirmek* için elinden geleni yapıyordu. Öğrenci matinesinde paradiden *seyrettiğimiz bu Türk yazarlarından* unutamadıklarım: Nazım Hikmet, Necip Fazıl ve Cevdet Kudretti. Bu oyunları Muhsin Ertuğrul sahneye koyuyor, baş rollerini bizzat kendi oynuyordu.

Nâzım'ın gerçi daha önce (1+1=1) gibi tek perdelikleri (Merhumun Hanesi) gibi bir normal oyunu Darülbedayide oynanmamış değildi. Ama Kafatası ve Unutulan Adam'ın fırtınası başka oldu. İlk oynanışta Nazım'ın sahneye çağrılışı *ve parterden önce, bize, paradidekilere* el sallayışı hâlâ belleğimde aynı tazelikte durur.

Kafatası ya üç ya dört kere oynandı. Üstat İ. Galip Arcan'ın bir konuşmasında anlattığı gibi yüksek yerden:

— Hastalan.

Diye emir alışı ile oyun -süresiz olarak- ertelendi. Oysa o tarihlerde Nâzım Hikmet'in şiir kitabları engellenmeden satılıyor okunuyordu.

(Unutulan Adam), (Kafatası)na nazaran daha az sakıncalı idi. Melodrama *kaçtığını* bugünkü gustumuza göre farkediyoruz. Oysa o devirde, hele rejideki *hareketli uslûbla, bize Kafatası* kadar modern avant-garde görünmüştü.

Zamanı içinde incelendikte Nâzım'ın bu eserlerinin Türk tiyatrosunda özel bir yeri olduğu kabul edilecektir.

Bu oyunlar ilk defa Türk tiyatrosuna, alışık olmadığı bir başka türlü gerçekçilik getiriyordu. Olaylar başka bir dürbünle görülmekte idi. Öze, mesaja, ait bu önemli yenilik tek başına övülmeğe değerdi. Kaldı ki, biçim olarak da *Nâzım'ın piyesleri hele* Muhsin Ertuğrul'un usta rejisi içinde, bize perde tek*niğinin yerine daha akıcı ve hızlı*, Alman Ekspressionistlerinin tablo tekniğini tanıtıyordu. Gerçi diyaloglarda edebilik, kitabilik, söze fazla bel bağlayışlar yok değildi, Nâzım'ın pek sevdiği melodramatik tiradlar ve situation'lar da vardı. Tümü ile *seyirciyi etkilemişti.* Yazan, sevilen bir şairdi. Özü sözü biri*birine uyan yürekli bir kişi idi. Alkışlar* sürekli ve candandı.

Moskova'da Mayıs sonu, tiyatro sezonunun tavsadığı bir dönem. Talihimize temsil veren iki tiyatrodan birinde Nâzım'ın (Unutulmaz Adam) ı oynanıyordu. Benim hikâyeleri Rusçaya çevirmiş olan Starostov'la birlikte Kızılordu Tiyatrosu'nun yolunu tuttuk. Çünkü Unutulan Adam'ın rusçası da Starostov'un, yani Nâzım'ın deyimiyle Muhtarın...

Reji Muhsin Ertuğrul'unkine hiç benzemiyordu. Tempo, bilerek, ağırdı. Melodram yanı vurgulanıyor gibi geldi bana. *Dekor beyaz fon üzerine siyah göl*gelerle çözümlenmişti. Geriye dönüş sahneleri ayrı bir ekranın önünde oynanıyordu. Oyunu iyi bildiğimden hiç rusça anlamadığım halde kişilerin önemli repliklerinin yerini daha onlar konuşmadan türkçesini yanımdaki Muhtara fısıldıyordum. Oyunun sonu, bilindiği gibi, profesörün hapisten dönüşü, karısını doçenti ile evlenmiş buluşu ve eski ününün belgesi bir iki gazete kupürünü kucaklayıp usulca evden kaçışı ile biter.

Moskova'daki oyun orada bitmedi. Salonun arka kapısından içeri bir kadın girdi. Bu birinci perdede profesörün iyi *ettiği çocuğun anası* idi. *Piyesin* bu kadar karamsar bitmesini önlemek ister gibi:

"Hayır gidemezsiniz Profesör, dedi, Halkın size ihtiyacı var..."

Ve el ele sahneden indiler. Halkı temsil eden salondan geçip arka kapıdan çıktılar. Alkışlar başlayınca da yine oradan halkın içinden sahneye çıkıp halkı selâmladılar.

Starostov'a:

"Nâzım rejinin bu eklemesini beğendi mi idi?" diye sordum.

Starostov:

"Organik bir ekleme olduğu iddia *edilemez, dedi. Biraz zorlama oldu. Ama* öbür kötümser şekli ile oynanamayacağı için buna ses çıkarmadı..."

(DEVAMI VAR)

N. STAROSTOV (MUHTAR)
Unutulan Adam'ın çeviricisi

H. NAKİPOĞLU
Emniyet Genel Müdürü

SÜLEYMAN DEMİREL
Hukuk devleti nerede?

MUZAFFER ÇAĞLAR
İstanbul Emniyet Müdürü

KEMAL AYGÜN
Menderes'in polisi

AHMET DEMİR
İnönü'nün polisi

Aziz Nesin

BAŞBAKANA AÇIK MEKTUP

SAYIN Süleyman Demirel,

İstanbul'daki siyasî polislerinizin ya da onların üst makamlarının kurdukları düzenle başıma getirilenleri ve bana yapılanları, ne önceden, ne sonradan bilmiyorsunuz ve duymadığınız sayarak, bunları size anlatmayı ve sizin aracılığınızla Türk ve dünya kamu oyuna duyurmayı, bir yazar olarak kendime görev biliyorum.

Sayın Demirel!

Size önce bir anımdan sözetmek istiyorum. Bundan yirmibir yıl önce, 4 Aralık 1946 da, bugün tıpkı sizin siyasî polislerinizin yaptıkları gibi, o zamanki CHP iktidarının siyasî polisleri evimi aramışlar, aldıkları üç çuval dolusu kitap ve yazılarımla birlikte beni Emniyet Müdürlüğüne götürmüşlerdi. İki sivil polis beni Emniyet Müdürünün odasına soktular. Karşımda elinde kırbaç, meşin ceketli biri, yanında da şaşı bakan başka biri vardı. Bunların, İstanbul Emniyet Müdürü Ahmet Demir'le yardımcısı Kemal Aygün olduklarını *sonradan öğrenecektim. O zamanlar, otuz yaşında zayıf,* çelimsiz bir gençtim. Kemal Aygün'ün ilk sözü şu oldu:

«Bu mu vatanı satacak hain!»

Kemal Aygün, vatan satıcısı hainlerin besili ve iriyarı olmaları gerektiğini düşünmüş, beni görünce de sürprizle karşılaşmış, hayal kırıklığına uğramış olmalıydı.

Sözle cevap veremezdim. Önce Kemal Aygün'ün, sonra da iriyarı olan Ahmet Demir'in yüzüne bakmıştım. Ahmet Demir,

— **Neden öyle bakıyorsun?** diye bağırarak bana iki tokat attı.

Siyasî polisler gözaltına aldıkları sanıklara sıksık **«Doğru söyle, söyle! Yalan söyleme!»** derler. Ama benim rastladıklarım yalan söylerler. Bu iki kişiyi, hâkim karşısına götürebilseydim, ne Aygün bana **«Vatan satıcısı hain»** dediğini, ne Ahmet Demir beni döğdüğünü söylerdi.

Sayın Demirel! Bir insan, bulunduğu özel duruma güvenerek, başka bir insanı döğüyorsa, döğdüğü insandan çok daha önce, kendi insanlık haysiyetini çiğniyor ve kendi insanlığına saygısı yok, demektir. Bir insan, kendi haysiyetini çiğnemeden başkasını döğemez. Ve bir insan, kendi resmî durumundan yararlanarak başkasını döğüyorsa, kendisinin de dayak yiyebileceğini önceden kabul etmiş demektir. Nitekim öyle de olmuştur.

Eski DP Milletvekili gazeteci Mithat Perin, Haber Gazetesinde çıkan, Yassıada hükümlüleriyle ilgili anılarında, Kemal Aygün'ün bir zamanlar bana *«Vatanı satacak hain bu mu?»* dediği *Emniyet Müdürlüğünde, kendisine* vatan haini denilerek, nasıl saatlerce dayak yediğini, yarı baygın bir halde boş bir çuval gibi sürüklendiğini, birkaç tefrikada anlattı. Düştüğü bu acıklı durumdan ötürü Kemal Aygün'den intikam mı aldım? Hayır... Kemal Aygün'e, en yakını kadar acıdım. Çünkü, ne yapalım ki Kemal Aygün de insan... Ben ona yapılan o ağır işlemi insan'a lâyık görmüyorum.

Değişik iktidarlar zamanında devletin ne yüksek görevlerine bulunmuş olan Ahmet Demir'in ise, son aylarda hangi yüzkızartıcı suçlardan sanık olduğunu herkes gibi elbet siz de bilirsiniz.

BEN bu anımı size şunun için anlatıyorum: Kendi insanlık haysiyetlerine saygısı olmayan siyasî polisler kullanmayınız. Sizden ve okurlarımdan bin kere özür dilerim, ama ne yapayım ki, sorgum sırasında bir *siyasî polis şefinin savurduğu sövgüyü yazmak zorundayım. Bir insan başkasına* **«Ağzına sıçarım»** derse, bunu diyen insan, kendi ağzının bu işe çok elverişli olduğunu çok önceden kabul etmiş demektir. Herhangi bir yurttaş, herhangi bir yurttaşa böyle sövememelidir. Hele bu sövgücü, devletin kendisine halkın güvenliğini koruma görevini verdiği bir siyasî memur ise ve sövdüğü insan da, bugüne dek elli kitap yazmış, kitapları yirmiüç yabancı dile çevrilmiş, uluslararası üç edebiyat yarışmasında yurduna üç ödül kazandırmış, elliki yaşında bir yazarsa, bu işlemin bayağılığını değerlendirmeyi size bırakıyorum.

Saat 15 den 23 e kadar, sürekli olarak sekiz saat, yedi siyasî polis birden makineli tüfek atışına tutar gibi beni sorguya çekerken, yukarda sövdüğünü söylediğim polis, sorularına kendi istediği yönde cevap vermem için **«Beynini ezeceğim»** diye beni üç kere tehdide kalkmıştır.

Sayın Demirel! Ben bu sövgülerin ve tehditlerin yapıldığını isbat edemem. Sorgum sırasında bana sıksık **«Yalan söyleme!»** diyen siyasî polisleriniz de, bana yaptıklarını ve söylediklerini doğru söylemiyeceklerdir. Çünkü onlar, gazetelere de benim hakkımda bilerek yalan haberler vermişlerdir. *Örneğin, evimden aldıkları, bir mezara çelenk koyarken çekilmiş resmimin,* **Molla Nasrettin** gazetesini çıkaran Azerbeycanlı büyük yazar **Celil Mehmet Kulizâde**'nin mezarına çelenk koyarken çekilmiş olduğunu söylediğim ve bunu bildikleri halde, bile bile gazetelere, Lenin'in mezarına çelenk koyar-

Önceki hafta gayriciddi delillerle nezaret altına alınan ve sorgusu sırasında utanç verici muamelelere maruz bırakılan dünyaca tanınmış Türk yazarı AZİZ NESİN, Başbakan Süleyman Demirel'e bir açık mektup yazarak başından geçenleri anlatmış ve uyarmada bulunmuştur. Tarihi bir belge niteliği taşıyan bu mektubu aynen yayınlıyoruz.

AZİZ NESİN Başbakan'ı uyarıyor.

ken çekilmiş resmim diye, gazetelere yalan haber vermişlerdir. Ve gazeteler «İşte vesika» diye, polisin verdiği yalan haberi ve resmi yayınlamışlardır.

Lenin'in kabrine çelenk koymak ne suçtur, ne de şerefsizliktir; tersine şerefli bir iştir. Şerefli bir iş olduğu için de, İsmet İnönü, Suat Hayri Ürgüplü, Ferruh Bozbeyli gibi birçok Türk büyükleri Lenin'in kabrine çelenk koymuşlardır. İlişki düşmediği için, Lenin'in kabrine çelenk koyamadım.

Siz herhalde yetişmediniz, bizim lisede «Askeri lisede» okuduğumuz ve Atatürk'ün buyruğuyla yazılmış, Türk Tarih Kurumu'nun yayınladığı tarih kitabında Lenin için neler yazılmış olduğunu, siyasi polislerinizin okumalarını çok isterdim.

Söğdüler, tehdit ettiler diye polise iftira etmem için hiç bir neden yoktur. Sorgumda söylediklerimin hepsini kabul ediyorum. (Türkçe yanlışları ve mantık bozuklukları elbet benim değildir. Çünkü benim sözlerimi, kendileri kendilerince biçim vererek yazdırıyorlardı.)

Sayın Demirel!

CHP iktidarının polisi beni tokatladığı ve bana hakaret ettiği zaman, nasıl benim haysiyetim çiğnenmedi, ama onlar kendi insanlık haysiyetlerini hiçe saydılarsa, sizin siyasi pilisiniz de bana sövdüğü zaman, ben haysiyetimden kaybetmedim, ama bana söğen kendi haysiyetinden çok şey kaybetti. Polisinizin haysiyetini korumak yada insanlık haysiyetini koruyan polisleri çalıştırmak size düşer. Çünkü bu, aynı zamanda kendinizi korumanız demektir.

Bazı gazete ve dergiler, polisin bana komplo kurmuş olduğunu yazdılar. Hayır, bu bir polis komplosu değildi. Beni sürekli sekiz saat sorguya çeken polisler, anladığıma göre, benim gizli ve kanunsuz işler yaptığıma önce kendilerini inandırmışlardı. Bu yüzden onlara kızamadım bile, ama acıdım. Oysa onlar, benim yurt haini olduğuma kendilerini inandırmış oldukları için, bana can ve yurt düşmanı olarak kızıyorlardı. Yanılmış ama samimi insanlardı. Üstelik, içlerinden kimisi, sınırsız ölçüde bilgisizdi. Örneğin, bana söven polis, İsveç sosyalizmini Türkiye'ye örnek gösteriyor, ben İsveç'teki sermaye birikiminin Türkiye'de olmadığını söyleyince de «Evet, İsveç'in müstemlekeleri var» diyordu. Aynı polis, yirmi yıl önce yazdığım bir hikâyemde, sonradan jandarma olan lisedeki bir sınıf arkadaşımın kimya imtihanında, su formülünü «HOH» diye okuduğunu anlatmış olmamı, bütün Türk jandarma subaylarına yapılmış hakaret sayıyor ve bu türlü hikâyelerim yabancı dillere de çevrildiği için, benim yurdumun sorunlarını yabancılara jurnal ettiğimi söylüyordu. Bir tek polisin bilgisizliğini söylemek nasıl bütün Türk polisine genelleştirilemezse, sonradan jandarma olmuş bir sınıf arkadaşımın okuldaki bilgisizliğini açıklamam da bütün jandarmalara genelleştirilemez. Nitekim, sorgum ve evimin aranışı sırasında, yüksek öğrenim görmüş, hukuk bitirmiş, kanun çerçevesinde işlem yapan terbiyeli polislerle de karşılaştım. Medeni davranışları için kendilerine teşekkür ederim.

Sayın Demirel!

Beni sorguya çekenlerin, yanılmış ve samimi olduklarını ve bana komplo hazırlamadıklarını söyledim. Ama sorgunun yönünden, daha büyük yerlerden bazı hazırlıkların yapıldığı açıkça belliydi. Suçlamanın hedefi, **Türkiye İşçi Partisi**'ydi. Sürekli ve baskılı olarak, Türkiye İşçi Partisi'yle, Türkiye içinde ve dışındaki **Türkiye Komünist Partisi** arasında bağ arıyor ve bu bağı benim kurduğum söyleniyordu. Sorulara bu yönde cevaplar vermem yani yalan söylemem için zorlanıyordum. **Ne var ki polisler, bu yalana doğru olarak kendilerini inandırmışlardı.** Benim, Türkiye dışındaki Komünist Parti'yle, Türkiye'deki gizli Komünist Partisi ve Türkye İşçi Partisi arasında kuryelik yaptığımı üsteliyerek, direnerek iddia ediyorlar ve ellerinde tanık, kanıt ve belge olduğunu söylüyorlardı. Sorgunun belki iki saati, benim kuryeliğim üstünde geçti.

Sayın Demirel!

Kuryelik de bir iştir. Örneğin mahalle bekçiliği de bir iştir. Hiç bir işi küçümsemiyorum. Ancak, bir siyasi polisin, sorguya çektiği bir insanın çapını, değerini, kişiliğini, psikolojisini bilmesi gerekir. Polisler benim için saçmasapan raporlar dolduracaklarına, kişiliğim üstünde birazcık bilgi edinmeye çalışsalardı, kurye olduğum yolunda beni saatlerce sorguya çekmezlerdi. Zatıdevletinizin mahalle bekçiliği yaptığınızı iddia neyse, benim de gizli ve kanundışı bir partinin kuryeliğini yaptığım iddiası aynı saçmalıktır.

Sezinlediğime, sezinlemekten ileri anladığıma ve beni sorguya çekenlerin açıkça söylediklerine göre, hedefi Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye'deki ilerici aydınlar olan bu önceden düzenli oyunlar, asıl bundan sonra daha geniş ölçüde yapılacaktır. Ve bütün bunlar halkımız için sürpriz olmayacak, ama bu oyunu hazırlayanlar için hep fiyaskoyla sonuçlanacaktır. Çünkü, olmayan bişey, zorla var gösterilemez.

Polisin sorgusu üzerine, Türkiye'de bir Komünist parti örgütü olduğuna inanmadığımı söyledim. İnanmayışımın iki nedeni var. Birincisi, Türkiye'de en son Komünist Parti'nin yakalanışı 1950 olduğuna, ve aradan geçen on yedi yıl içinde polis ve başka ilgililer Türkiye'de Komünist Parti örgütü bulamadıklarına göre, kendi görüşüm olarak, Türkiye'de bir Komünist Parti bulunduğuna inanamıyorum. Aksi halde, bütçeden ayrılan büyük paralarla polisin ve başka ilgililerin onyedi yıldanberi hiç bir iş yapmadıkları sonucu çıkar. İkinci neden olarak, bir Komünist Partisi varsa bile, siyasi polis, Komünist Partisi'ni yakalamak için beni gözaltına alır ve sorguya çekerse, benim Komünist Partisi üyesi olduğuma inanırsa, ya Türkiye'de hiç Komünist Partisi yoktur ya da yanlış yolda olduğu için, polis bu partiyi bulamıyacaktır.

Siyasi polisin üsteliyerek sorduğu bir soru da şuydu: Türkiye dışında bir Türkiye Komünist Partisi olduğunu bildiğim halde, yurtdışı gezisinden dönüşümde, niçin gelip polise bunu haber vermemişim, niçin yurtseverlik görevimi yapmamışım? Korkunç bir soruydu bu. Bir yazar kişiliğinin ne demek olduğunu bilmeyenler, beni kendilerine muhbirlik yapmadım diye suçluyorlardı. Polisin yapamadığı görevini yazarın yapması mı isteniyor? Ne yönde olursa olsun polis muhbirliği yazarın görevi değildir. Kaldı ki, Türkiye dışındaki Türkiye Komünist Partisi için burdaki gazeteler, benim bildiklerimden daha çoğunu yazdılar. **«Bilmiyorum, ama bilsem de size haber vermezdim»** diye verdiğim cevap, beni sorguya çekenleri çok sinirlendirdi.

Bundan daha korkunç bir soru da şuydu: Sovyet Konsolosluğuna gidiyormuşum ve gitmeden önce, Konsolosluğa gideceğimi polise bildirmiyormuşum. Oysa başka yurttaşlar, Sovyet Konsolosluğuna gitmeleri gerekince, önceden polise bildiriyorlarmış. Yurttaşlar, kendilerinden güvensiz ya da polisten korkar böyle bir duruma düşürülmüşlerse, iktidarınız ve savunduğunuz demokrasi adına bundan üzülmeniz gerekir.

Sayın Demirel!

Nasıl devleti, hükümeti temsil eden insanlar varsa, ben de arkadaşlarımla birlikte çağdaş Türk edebiyatını temsil ediyorum. Ve bu yetkiyi elimden almak kimsenin haddi değildir. Hiç kimse, beni kendisinden daha az yurtsever sayamaz. Dilediğim yere girer çıkar, istediğim kişiyle de görüşürüm. Bir yazar olarak kiminle ne konuşacağımı, yurdumun çıkarlarını, beni sorguya çekenlerden öğrenecek değilim.

Saatlerce, dışarda Türkiye Komünist Partisi'ni temsil eden Yakup Demir'den, Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı arkadaşım Mehmet Ali Aybar'a paket ve mesaj getirdiğim yolunda baskılı sorguya çekildim. Yakup Demir'i tanımam, ne Türkiye'de ne dışarıda gördüm. Ama görseydim, konuşurdum, konuşmak da isterdim. Örneğin siz nasıl Brejnef'le, Kosigin'le konuşurken, ben sizden hiç bir biçimde şüphelenmiyorsam, ben de her kimle konuşursam konuşayım, aleyhime elde bir kanıt, belge olmadıkça, hiç kimsenin benden, yurtseverliğimden şüphelenmeye ve istedikleri biçimde cevap vermem için bana baskı yapmaya hakkı yoktur.

Sayın Demirel!

Beni sorguya çeken siyasi polisiniz, **«İnşallah seni bir gün ve çok yakında kıskıvrak yakalayacağız ve beynini ezeceğiz!»** tehdidinde bulunmuştur. Bu yazımdan sonra büsbütün sinirlenip, bana daha kötü işlem yapabilirler. Ama korkmuyorum. Çünkü, kendime güvenim var ve korkulacak hiç bir iş yapmıyorum. Bana çok daha ağır sövebilirler; ama korkmuyorum, çünkü sövgüleriyle kendi haysiyetlerini hiçe saymış olurlar. Döyebilirler, işkence edebilirler, yine korkmuyorum, çünkü benim haysiyetim zedelenmez, ama onlar insanlık haysiyetlerinden yitirirler. Bir komployla cezaevine de atılabilirim; yine korkmuyorum, Cezaevinde de yaşamasını, çalışmasını bilirim ve birgün gerçek nasıl olsa anlaşılır. En korkunç olanı ölüm mü? Ondan da korkmuyorum. Elbet yaşamak, yurdum için iyi işler yapmak, daha çok yazmak istiyorum. Ama elliki yaşımdayım ve yaşadığım kadar daha yaşayacak değilim.

Sayın Demirel!

Söylevlerinizde, demeçlerinizde, konuşmalarınızda, sıksık Anayasaya saygıdan ve demokratik düzenden söz ediyorsunuz. Siyasi polisinizin bana yaptıkları, Anayasaya da demokratik düzene de aykırıdır. Yanlış bir yoldadırlar. Bunları bilmiyorsunuz sayarak ve size yararı olur düşüncesiyle bildiriyorum. Saygılarımla.

AMERİKA VİETNAM'DA ÇOK GÜÇ DURUMDA...

■ *Amerikan kuvvetleri büyük takviyelere ve ultra-modern silâhlara rağmen Vietnam'da ulusal kurtuluş hareketini ezememekte, aksine her geçen gün askeri bakımdan daha zor durumlara sürüklenmektedir.*

HALÛK TANSUĞ

VİETNAM'DA BİR UTANÇ SAHNESİ
Amerikalılar masum insanlara ateş ve ölüm yağdırıyor

BİRLEŞİK Amerika Savunma Bakanı McNamara, kısa süre önce Güney Vietnam'ı ziyaret etti. Buradaki istiklâl mücadelesini bastırmak için, daha ne kadar Amerikan askeri gönderilmesi gerektiği meselesini, yerinde Amerikan kumandanlarıyla konuştu.

Evvelki Amerikan hesaplarına göre, 1967 sonunda, Güney Vietnam'da 470.000 Amerikan askeri bulunacaktı. Bu rakam, zaferi sağlamaya kâfi gelecekti.

Bahis konusu rakama şu sıralar (yani 1967 ortasında ulaşıldığı anlaşılmaktadır. Ve, Amerikan kumandanlığı emrine girmiş Tayland'lı askerler, Formoza'lı askerler, Güney Kore'li askerler, Pasifik 7'inci Amerikan Filosu'ndaki denizciler, Filipinler'deki Amerikan askerleri, Guam arasındaki Amerikan havacıları hesaplanırsa genel yekûn 700.000'i aşmaktadır.

Oysa, ültra modern silâhlarla teçhiz olunmuş bütün bu Amerikan ordularına rağmen, Washington idarecileri Güney Vietnam gibi küçük ve fakir bir ülkede askeri hakimiyet kuramamaktadırlar.

Hattâ, Amerikan gazetecilerinin Saygon'dan gönderdikleri haberlere inanmak gerekirse, son bir kaç hafta içerisinde Amerikan Ordusu'nun Güney Vietnam'daki durumu büsbütün fenalaşmıştır. Yenilgi ihtimalini önlemek uğruna, 150.000 Amerikan askerine daha ihtiyaç vardır.

Bütün Amerikan hava bombardımanlarına rağmen, Vietnam'lı milliyetçilerin (mukavemetlerini kırmak bir kenara) hücumlarını önlemek Amerika'lılar için zorlaşmıştır.

Amerikan ordusunun zayiatı, her geçen gün, artmaktadır. Teğmen ve yüzbaşı zayiatı, belirli dereceye varmıştır. Askerler, özellikle zenci askerler arasında, ümitsizlik başlamıştır.

Amerikan *"Associated Press"* basın ajansı muhabirinin ifadesine göre, yüksek rütbeli bazı Amerikan subayları şu fikri ileri sürmektedirler:

"Amerika, kendisini Vietnam'da bir anafora kaptırdı. Anaforun dış baskısını hissettiğimiz sürece, tehlikenin önemini anlayamamıştık. Ama şimdi, anaforun merkezine varıyoruz. Akımın bizi diplere doğru sürükleyebileceğini anlıyoruz."

Amerikan Kongresi'nin ortak ekonomi komisyonu tarafından bir rapora göre ise, *"Vietnam harbi sebbeiyle girişilen askeri masraflar 1967 ve 1968 mali yılında 80 milyar Dolar'ı geçecektir."*

Oysa, Vietnam'daki Amerikan askeri kumandanlarının istedikleri gibi en azından 60.000 kişilik Amerikan takviye kuvvetini Güney Vietnam'a çıkarmak bile, ekstra masrafa bağlıdır.

Yeni asker çıkarması, yeni kur'a efradının silâh altına çağrılmasına, savunma bütçesinin tekrardan artırılmasına, ekonomik ve sosyal kalkınmaya ayrılan tahsisâtın azaltılmasına, Güney Vietnam'da yeni askeri üsler inşasına, lojistik sınıfın tekrar genişletilmesine ve daha bin bir askeri yüke bağlıdır.

Bütün bu tedbirler alındıktan sonra bile, Güney Vietnam'da Amerikan ordusu durumunun emniyete sokulabileceği garantilenememektedir.

ALMANYA

■ *Ekonomik buhran karşısında bütçe giderleri kısılıyor.*

BATI Alman hükümeti, ekonomik buhran karşısında bulunduğu kararına varmıştır. Gittikçe büyüyen bütçe açığını kapama tedbirleri düşünmüştür. Bu maksatla, savunma bakanlığı ile sosyal yardım masraflarını kısma yoluna gitmiştir.

Batı Almanya gibi çok ileri endüstriye sahip, Avrupa ortasında stratejik mevkie yerleşmiş, Batı Bloku savunma sisteminde ve ekonomik bünyesinde hayati rol sahibi, milletler arası politikada en ön sırayı işgal eden bir ülke için böylesine kararların önemi aşikârdır.

Aynı hayati önem sadece Batı Almanya'nın kendisi açısından değil, fakat müttefikleri ve tüm dünya açısından da mevcut sayılabilir. Çünkü Batı Almanya'nın gerek askeri, gerekse ekonomik bünyesinde yapacağı değişiklikler, ister istemez, Batı Bloku *"gidişatı"*nı etkileyecektir.

9 Haziran 1967 günü Başbakan Kiesinger'in basına verdiği bilgiye göre, bahis konusu *"masraf kısma"* rakamla şöyle ifade *olunuyor:*

1968 yılında, bütçe 5 milyar 300 milyon Mark kısılacaktır. Takriben 1 milyar 500 milyon Mark'lık yeni vergiler konulacaktır. Bunlara karşılık, devlet bütçesinden 5 milyar 200 milyon Mark'lık kredi açılarak, iş *hacmi genişletilmeye çalışılacak*tır.

Kalkınma hızı ise, 1968'de yüzde 4 ve fiat artışı yüzde 1,5 olacaktır. Kalkınma hızı 1970 ve daha ilerisi için yüzde 1 hesaplanmıştır.

Bütçe kısıntılarının daha ziyede savunma ve sosyal yardım alanlarında kendini gösterdiği anlaşılıyor. Savunma bütçesindeki 1968 yılına ait 2 milyar Mark'lık azalmaya karşılık *sosyal yardım bütçesinde 1 milyar* 200 milyon Mark'lık indirim yapılıyor.

Batı Alman ordu mevcudu, NATO *planlaması gereğince* 508.000'e çıkarılacakken (şimdiki mevcut 460.000'dir), 1968'de 400.000'e indiriliyor. Dolayısiyle, Batı Almanya'nın Birleşik Amerika'dan satın alacağı *"F-104"* tipi uçaklar ve kara ordusu roketleri, iptal olunuyor.

DÜNYADA YEDİ GÜN

● Paris'teki Kürt İhtilâli temsilcisi Emir Kâmuran Bedirhan, Sunay'a hitaben bir bildiri yayınlayarak «Türkiye'deki 7 Milyon Kürt için Kürtçe konuşma, Kürtçe gazete çıkartma ve Kürt okulları açma hakkının tanınmasını» istedi. Bedirhan, Amerikan, İngiliz, ve Batı Alman çevrelerinden mali ve siyasi yardım görmektedir.

● Fransız Başbakanı George Pompidou Moskova'yı ziyaret etti. Kosigin'in de Gaulle ile görüşmesinden sonra yapılan bu ziyaret teknik konulara inhisar etti. Moskova ve Paris'in yakında uluslararası politika alanında beklenmedik kararlar almaları ve Batı Almanya'yı da bu kararlara sokmaya çalışmaları bekleniyor.

● *Patlak veren iç savaştan sonra Nijerya'nın da «Vietnamlaşması» ihtimali kuvvet*leniyor. İç savaş dolayısıyla Nijerya'nın batıya petrol satışı durakladı. Batılılar ise Nijerya'yı «Kongolaştırmağa» çalışıyorlar.

● Sovyet Komünist Partisi Genel Sekreteri Brejnev, Ortadoğu olaylarıyla ilgili olarak «... Mütecaviz İsrail'liler, en berbat haydutlar gibi hareket etmektedirler. Hitler'ci *Nazileri taklide yeltenmektedirler» dedi.*

● Bolivya'da iç savaş gün geçtikçe şiddetleniyor. Gerillâcı milliyetçilerle başa çıkabilmek için Bolivya Hükümeti, komşu Arjantin'den askeri birlikler istedi.

GÜN YAYINLARI SUNAR

İHTİLÂLİN ÖZÜ
MAO ÇE TUNG

Batı'da, özellikle Fransa ve Amerika'da satış rekorları kıran, Çin'de Kızıl Muhafızlar'ın ve Kültür İhtilâli'nin el kitabı, kitle gösterilerinde ellerde bayrak gibi taşınan KIRMIZI KİTAP

Bütün kitapçılarda 7,5 liradır.

Genel Dağıtım: GÜN YAYINLARI — Atasaray 106
Cağaloğlu, P. K.: 1119 — İSTANBUL

Ant Der: 265

Tarım bütçesi ise, yegâne artışı kaydediyor: 1967'de 4 milyar 700 milyon Mark iken 1968'de 5 milyar 500 milyon Mark'a çıkıyor.

Kısacası, masraflar azaltılarak bütçe *dengelendirilecektir*. Devlet bütçesinden verilen kredilerle, ekonomi canlandırılacaktır. Böylece, 1966 ortasından beri kendini hissettiren enflasyonist baskı, giderilmiş olacaktır.

Oysa, enflasyonist eğilim Batı Almanya'ya has değildir; başta Birleşik Amerika bulunmak *üzere tüm kapitalist blokta* kol gezmektedir. Bir sistemin bünyesi icabıdır. Nitekim, Washington idarecileri, 1967 ikinci yarısı için enflasyona karşı mali tedbirler alma durumundadırlar. Fransa'nın ümidi, Doğu Bloku'yla ticarettedir.

Dolayısıyla, kapitalist bloka dahil Batı Almanya'nın tek başına koyacağı mahalli tedbirlerle enflasyon etkisinden kendisini kurtarması imkânı yoktur.

Sonra, masraf kısma ve devlet kredilerini artırma, yeterli tedbirler sayılamaz. Nitekim, Bonn hükümeti, 1967 yılı başında bütçe masraflarını 3 milyar 500 milyon kısmıştı; devlet *kredilerini 2 milyar 500 milyona* çıkarmıştı.

Bunlardan hiçbir müsbet sonuç sağlanamamıştır. Aksine, bütçe açığı artmıştır. Şimdi ise, aynı tedbirleri *(iki misline yakın oranda)* tekrarlama durumu vardır.

Hâlen, endüstrinin özel liderleri, kendi envestismanlarını (enflasyon korkusuyla) azaltmaktadırlar. Devletten yardım beklemektedirler. İstihsal, 1967 nin ilk 6 ayında, 1966'ya oranla yüzde 6 gerileme göstermektedir.

İhracatçıların fevkalâde gayreti olmasa, ekonomik sıkıntı büsbütün artacaktır.

Oysa, Batı Almanya'nın dış pazarları ufalmaktadır. Meselâ, son Ortadoğu olaylarında Batı Almanya'nın (Amerika ve İngiltere ile beraber) İsrail'i desteklemesi, *Arap ülkelerinin Batı* Alman mallarına boykotuna sebep olmuştur.

Kaldı ki, enflasyon baskısındaki diğer Batı'lı ülkeler de ithalâtı kısıp ihracatı azaltma çabasındadırlar. Üstelik, Amerika'ya Batı Alman silâh siparişlerinin kısıtlanması, gayet tabiî Amerika'nın da Batı Almanya'dan ithalâtına tesir edecektir.

Batı Almanya içersindeki ekonomik buhran, tabiî siyasi yankılar uyandıracaktır. Partiler, halk kütlelerinin baskısı altında sarsılacaktır.

Yani, Batı Almanya gibi ihracatla yaşayan endüstrileşmiş bir ülke için, ortaya iki ihtimal çıkacaktır. Ya, Doğu Bloku'nun genel enflasyonist akımına boyun eğip sonu tahmin edilemeyecek sarsıntıları göze almak. Veya, Doğu Bloku'nda yeni pazarlar sağlayıp, ekonomik *fırtınayı "liberalist rüzgârlardan masun devletçi Doğu limanları"*nda atlatmak.

Her iki ihtimalin önemini, tüm dünya gidişatı bakımından, izaha ihtiyaç var mı?

Hüseyin BAŞ

AĞLAMA DUVARI

■ *Ortadoğu olayları sırasında Doğu Almanya, Batı Almanya, Fransa, Yugoslavya ve Bulgaristan'da bulunan dış politika yorumcumuz HÜSEYİN BAŞ, olayların gerek doğu, gerekse batı başkentlerindeki yankılarını ve değerlendirilişini yakından gözlemek imkânını bulmuştur. Birkaç sayı sürecek olan bu yazı serisinde HÜSEYİN BAŞ Ortadoğu olaylarının içyüzünü inceleyecektir.*

ORTADOĞU krizi, İsrail'in dört Arap ülkesine saldırısıyla dünya barışını ciddi bir şekilde tehdit etmeğe başladığı günlerde yurt dışında olmanın, bana, Ortadoğu olaylarına daha sağlıklı bakmak imkânını verdiği kanısındayım.

Çeşitli haber kaynakları ve haberleşme araçlarının hemen büyük bir kısmının, özellikle Türkiye'de, Siyonizm - Emperyalizm saldırı ortaklığının elinde bulunduğu düşünülürse, yurt dışında yapmak imkânını bulduğum gözlemlerin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Etkin haber alma araçlarının, akıl durdurucu şartlama mekanizmasının rahatlıkla at oynattığı ülkelerde emperyalizm — karşı güçlerin direncinin, örgütünün güçsüzlüğü ölçüsünde — rahatlıkla borusunu öttürür. Paris'te basını etkileyen uluslararası Siyonizm, marifetini ince yöntemlerle sürdürmek zorundadır. Bizdekiler böyle bir gereklik de duymazlar. İki sütunluk ilân için kapı aşındıran, yalvaran takım *dünden hazırdır.* Küfür mü, yalan mı, iftira mı, aşağılama mı, yönünü gösterin ona yeter... Progresist geçinenlerin yalana, düzene katılmaları daha da bir ince, daha da bir süslüdür. Progresist fiyakalarına toz kondurmadan, laf ebeliği, dolambaçlı mantık dizileriyle ortalığı bulandırırlar. Tarafsızlık, entellektüalizm adına mazlumu arkadan hançerlemenin *yolunu ararlar.*

Öte yanda, akılla yüreğin, bilinçle inancın, saptırmalar, karmaşık düzenler arasından gerçeği bir güçle çekip çıkarışı var... Solun yürekli, mazlumdan, halkların kurtuluşlarından yana olan sesi, çabası, bütün tuzaklardan bir hamlede sıyrılıp meselenin canalıcı noktasına varışı var. Gerçeği büyük bir sabırla halkına anlatışı var. Solun güç sınavını yüzakıyla verişi var.

Saldırıyı örtbas etmek için İsrail ile patronu Anglo-Amerikan emperyalizminin batı başkentlerinde bilinçli ya da bilinçsiz, ardniyetli ya da içten bir iğrenç oyuna katılan Byron tipi coşkun bazı entellektüellerle, kapitalizmin dümen*suyunda giden sözde sosyalistlerin yardakçılığıyla giriştikleri* «beyin yıkama» kampanyasının gücünü, yaygınlık ve etkisini elle tutulur bir biçimde gördüm. Ama Batı'da bu yalan-dolan furyasının yanısıra, gerçeklerin bu gayya kuyusunda kaybolup gitmesini engelleyecek güçte bir basın, sıra sıra namuslu kalemler, yalanın düzmece yaldızını kazıyan, iskambil kâğı*dından şatoları bir fiskede yıkan yürekli insanlar da vardı.*

Basın, radyo gibi geniş haberalma ve yayma olanaklarını ellerinde tutan büyük sermaye, yahudilerin eski cellatları, tarafsızlık adına lafları ağızlarında geveleyen, yan çizen, Byron tipi coşkun entellektüeller, paraşütçüden işbirlikçiye daha düne kadar Cezayir halkına ve onlarla aynı amaç için savaşan *Fransızlara etmedikleri eziyet bırakmayan OAS çetesi*, Süveyş saldırısının yapıcıları sözde sosyalistler, beyin yıkama koalisyonunda yer a'makta idiler.

Böylece, örnegin Fransa'da, Batı Almanya'da, İngiltere'de, Belçika'da, Hollanda'da basınla, radyo ile ve öteki yayın araçlarıyla günlerce Siyonizmin haklı(!) ve dahiyane(!) zaferine *alkış tutuldu. Arap,* «genocide» *ile suçlanarak lânetlendi,* aşağılandı. Ve en acısı, tatlısu solcuları bu yalan dolan furyasına, bu iğrenç propagandaya «solculuk» adına katılmakta sakınca görmediler, en güvenilir sanatçılar, en gözü pek saydığımız entellektüeller keskin zekâlarını apaçık ve pırıl pırıl olan meseleyi, anlaşılması güç bir duruma getirmekte, mis*tifiye etmekte biribiryleriyle yarış ettiler.*

Hahamların toplanıp «yahudi»nin işgal ettiği topraklardan çıkmaması için bitip tükenmez dualarını sürdürdükleri bir sırada, askerler, Yahudi'nin yüzyıllardır «Yarın Kudüs'te» duasını gerçekleştirmekte... Kutsal şehirde, Ağlama Duvarı'nın önündeler... Barışa gözyaşı döküyor olmalılar... Ama propaganda bütün iğrençliğiyle karanlık işini sürdürmekte... Arap aşağılanmalı... Öylesine küçük düşürülmeli, öylesine ezilmeli ki... Kalkamasın... Renkli bayraklar, askerler, makinalı tabancalar... Ömer Camii önünde Paris Match'ın kapağına poz veriyorlar... Anglo-Amerikan postalları altında ezilen Arap dünyası... Arap dünyası, Arap'ın onurudur... Evet, önemli bu nokta... Arabın onuru önemli... Nazi kamplarında eriyen altı milyon yahudinin canları karşılığında İsrail'in savaş çılgınları silâh satınaldılar. Başkalarına çevirmek için o silâhlar... Aryen ırkın dışındaki ırkları aşağılamakta dahiyane metodlar kullanan Nazilerle yarıştılar. Dün kendi ırkına yapılanı bugün kolları kıpırdamaksızın araplara reva gördüler.

Arap askerinin pantolonunu çıkartarak resimler çekilmesi boşuna değil. Yahudinin hedefi, «Arabı aşağılamak»; inceden inceye hesaplı bu... Arap askerini pantolonunu çıkarmaya zorlamak rastlantı değil. Başlıbaşına bir «aşağılama» tekniği... Etkin ve canalıcı...

Sonra Napalm'ler var... Yakan, eriten, tıpkı Vietnam'daki gibi... Saldırganın teşhisinde en kesin belirtidir napalm... Son*ra yıkılan köyler, evlerinden,* topraklarından sökülüp atılan yüzbinlerce Filistin'li muhacire eklenen yüzbinler var... Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, gençler var... Duyulmayan çığlıklar var...

Ama Avrupa'da siyonist güçlü... Rothschild, Yahudileri kurtarmağa çağırıyor Fransızlar'ı... Uçakları Arap köylerine napalm yağdıran *Dassault, yurttaşlarını* «ırkdaşlarına» yardıma çağırıyor... Paralar banka hesaplarında birikiyor, birikip kabarıyor ve napalm olup cehennem gibi yağıyorlar Arap'ın başına... Ve bütün bunlar insanlık adına yapılıyor...

Avrupa burjuvası, Nazilere teslim edilen altı milyon Yahudi'nin günahını çıkarıyor... Arabın sırtından...

***Her şey, görülen, görünmeyen tek elden yönetiliyor.* Gözbağcı, sihirli değneğini vuruyor: Vitrinlere piyasaya yeni çıkarılmış «Yahudi Ordusu araçları» dolduruluyor... Ünlü şarkıcılara «kasideler» ısmarlanıyor... Arabın çölüne hayat, uygarsız dünyasına uygarlık getiren kahraman, aynızamanda «seçilmiş» ırkın menkıbesini yansıtan filmler afişleri süslüyor... *Vitrinlerde menkıbeler, kasideler filmlerle yarışmaktalar...* Yahudi, sinagoglardan sinema afişlerine, kitapçı vitrinlerine, gazete sütunlarına, sokaklara taşıyor.**

Arabı soran yok!

Ama bütün bunlar yaldız... Kaybeden gerçekte kazanan. Marx, «Savaşın ululanacak yanıdır bu; ulusları dener. Mumyaların havayla temaslarında birdenbire dağılıp koybolmaları gibi, savaş yaşama gücünü yitirmiş bütün sosyal kuruluşların ölüm cezasıdır» **diyor. Lenin ise şöyle tamamlıyor Marx'ın sözlerini:** «Devrimci bir ortamı hiçbir şey kaybedilmiş bir savaş kadar kesinlikle hazırlayamaz!»

Emperyalizm, uyanan Arap milliyetçiliğinin yayılıp güçlenmesine meydan vermemek için birbiri *ardından üç defa* vurdu. Hem de olanca gücüyle...

Ama uyanan insanı uyutmak zor. Zincirleri kıran insanı yeniden zincirlemek imkânsız... Boyunduruktan silkineni yeniden boyunduruğa vurmak güç...

Nâsır'ın başında zaferin tantanalı defnesi yok.. O kurtuluşun *meydan savaşlarını* «kaybederek» kazanıyor... Büyük çıkar imparatorluklarını «kaybederek» dize getiriyor. Hiçbir başarı, hiçbir zafer, Arap uluslarının uyanışını bu «kaybedilen muharebeler» kadar kamçılayamaz. Ona bu kurtuluşun yolunu bu denli açık ve kesinlikle gösteremez.

Bugün Nasır, Süveyş'ten Aden'e uzanan Arap milliyetçiliğinin olduğu gibi, Afrika'dan Latin ülkelerine kurtuluşlarının yolunu arayan bütün üçüncü dünyanın, mazlum ulusların umudu, inancıdır. Sfenks'in gözü yaşlı imiş, ne çıkar... Piramtit'ler bütün ağırlıklarıyla köklü bir biçimde durmaktalar... Orada, Assuan'ın yaşarttığı çölde... Emeğin Assuan'ının...

Gelecek yazı: **SUÇÜSTÜ**

KARL MARX'IN ŞAİRLİĞİ VE ŞİİRLERİ

Karl Marx, şiir yazdığı yıllarda

Bilimsel sosyalizmin kurucusu Karl Marx'ın gençlik yıllarında şiir yazdığı ve bu konuda da oldukça iddialı olduğu Türkiye'de pek az kimse tarafından bilinmektedir. Marcel Ollivier'in aşağıda okuyacağımız incelemesi, Karl Marx'ın şiirle uğraştığı gençlik çağlarına ışık tutmakta ve bazı şiirlerini tanıtmaktadır.

MARCEL OLLİVİER

MARX'ta şiir zevkini, ilerde kayınpederi olacak olan *Ludwig von Westphalen* uyandırmıştı.

Kibar bir semtte, Brückenstrasse ile Römerstrasse'inin kesiştiği köşede birbirine bitişik evlerde oturan Marx ve Von Westphalen aileleri, aynı okullarda okuyan çocukları Karl ve Edgar ile Sophie ve Jenny dolayısıyle tanışmışlardı. Jenny von Westphalen neşeli, hareketli, şakacı ve sağlam karakterli sarışın güzel bir kızdı. O zamanlar babasının avukatlık yaptığı şehrin lisesinde okuyan genç Marx çok geçmeden, genç kıza gittikçe artan bir bağlılık duymaya başladı. Öte yandan, genç kızın babası da ona derin bir dostlukla bağlanmıştı. Sağlam karakterini, dürüstlüğünü, açık sözlülüğünü ve erken gelişmiş zekâsını pek beğeniyordu. Delikanlı onun dikkatli bir dinleyicisiydi. Westphalen'lerin salonunda uzun geceler boyunca Westphalen ona sevdiği yazarlardan söz ediyor ve yetmişlik ihtiyarla genç lise öğrencisi sırayla, Lessing'i Goethe'yi okuyor, yaşlı adamın özellikle sevdiği romantik şairlerden mısralar söylüyorlardı. Gençliğin verdiği heyecanla delikanlı, bu büyük adamların yolundan gitmeyi tasarlıyor, şiir alanında ünlü bir kimse olmanın düşünü kuruyordu.

Böylece daha lise sıralarından başlayarak mısralar çiziştirmeye başladı. Çoğunlukla yergiler yazıyordu. Mısralarına konu olarak aldığı kimseler yazdıklarından enikonu çekinmekteydi ve gerek arkadaşları, gerekse öğretmenleri onun bir şair olduğunu kabul ediyorlardı.

Ama şiir zevkine kendini asıl orta öğrenimini bitirdikten sonra, 1835 Ekimiyle 1836 yazı arasında geçirdiği iki sömestr sırasında Bonn'da verdi.

Bonn, Ren nehrinin kıyısında, bağlarla örtülü tepeler arasında 40.000 nüfuslu küçük bir şehirdi. 700 öğrencisi olan bir üniversitesi vardı ve şehir, Renanya'nın entellektüel merkezi olduğu gibi aynı zamanda da romantizmin en güçlü köşelerinden biriydi. Genç Marx, Bonn'a varır varmaz büyük bir ateşle çalışmaya koyuldu ve altı değişik derse birden yazıldı. Ama bu büyük gayret uzun sürmedi. Neden böyle olmuştu? Delikanlıyı duraklatan neydi: Renanya manzaralarının insanı gevşeten yanı mı, yoksa edebiyatın en şerefli, en ünlü adlarından biri olacak olan, *Heine*'nin buralarda kendini duyurmakta olan anısı mı?

Nedeni hangisi olursa olsun, şurası kesin olarak görülüyor ki bakaloryasını vererek üniversite öğrenciliği aşamasına yükselmiş olan genç adam, başlangıçta kendini soktuğu disiplini biraz gevşetmişti.. Aile denetiminden kurtulmuş ve sevdiği kadından uzak düşmüş bir kimse olarak kendini alabildiğine, öğrencilik hayatının zevklerine verdi. Ayrıca bölge de Marx gibi mizacı ateşli ve üstelik de bir kadını seven on sekiz yaşındaki bir delikanlının dayanamayacağı kadar tatlı pek çok olanaklar sağlayan bir yerdi. Burada geçirdiği günler üstünde bilgilerimizden, onun sık sık kırlarda gezmeler yaptığını, yamaçlarında Orta Çağ kalıntısı kasabalara rastlanan tepelere tırmandığını ya da herhangi bir hanın bahçesindeki çardağın altında oturmaktan hoşlandığını öğreniyoruz.

KARL MARX
Şiir de yazmıştı

Üniversitenin *"Şairler Klübü"* ne de girmişti. Lirik şair olarak ün yapacak olan *Emmanuel Geibel* ile Marx'ın on, on iki yıl sonra *"gerçek sosyalizm"*'e katacağı *Karl Grün*'le birlikte girdikleri bu klüpte Marx önemli üyelerden biriydi.

Bu devre, o zamanlar bir kaç yıl önce çıkmış olan *"Türküler Kitabı"* adındaki eserine bütün Almanya'nın hayranlık duymakta olduğu Heine'yi göklere çıkardığı bir dönemdi. Kitabın uyandırdığı ilgi öylesine büyüktü ki, Alman Diyet Meclisi, bu kitabı da *"Genç Almanya"* topluluğununkilerle birlikte yasak kitaplar listesine almak zorunda kaldı. Bu etkiden genç Marx nasıl olur da uzak kalabilirdi? Nitekim öyle oldu. O sıralarda yazdığı şiirlerinde bu etkinin açıkça görülmesi bir yana, yayınladığı ilk şiir kitabına da Heine'nin kitabına koyduğu adı verdi.

"Gönderdiğin şiiri okudum. Şurasını açıkça belirteyim ki ne anlamını ne de eğilimini anladım. En ateşli isteklerin tatmininin, sevgi konusu nesnenin değerini azaltması ve hattâ bu sevgiyi büsbütün ortadan kaldırması çok beylik bir fikirdir. Senin söylemek istediğinin bu olmadığını sanıyorum. Zira bu çeşitten bir fikir, pek pek, bir ahlâk ilkesi olmaktan öteye gidemez.. Sen, mutluluğunu soyut idealizmde, hayalde bulmayı mı umuyorsun?.. Kısacası, bana bu konuda bir anahtar vermeni isterim; zira söylemek istediğini yorumlamakta yeteneksiz, yetkisiz kaldığımı itiraf ediyorum." Babası 1835'te Marx'a böyle yazıyordu.

Babasının genç Marx'a 18 Kasım 1835 günü gönderdiği bu mektup iki bakımdan önemlidir: Birincisi, genç Marx'ın üniversiteye başlar başlamaz -kayıt tarihi aynı yılın 15 Ekimidir- kendini şiir yazmaya vermiş olduğudur. İkinci olarak da, yine bu mektuptan, onun ilhamının niteliğini, çeşidini öğrenmiş oluyoruz: İdealist ve hayalperest. Genç şair, daha başlan-

Duygulanmalar

İlgilenemiyorum rahatça
Gönlümü çeken şeyle,
Mücadeleye çağırırken her
şey
Sakin olamıyorum.

Herşeyi elde etmek isterdim,
Bütün tanrısal lûtufları.
Bütün bilgileri edinmek,
Sindirmek benliğime bütün
sanatları.

Atılalım yiğitçe ileri
Bir an durup dinlenmeden.
Durmayalım hareketsiz,
Hiç bir şey istemeden ve hiç
bir şey yapmadan.

Katlanmayalım sessizce
O iğrenç boyunduruğa.
Çünkü duygular, istekler
Ve eylem bizim.

KARL MARX

Müzelik

BU tür olaylara kulağı kabarık eşe, dosta da sordum; ne duyan var, ne bilen, ne de gören.. Oysa en entipüften el gösterilerinde, ortalık hop oturup, hop kalkardı. Batı'ları kasıp-kavurmuş bir sanat eri, şu kıyıköşe ülkede, piyasa etsin de, bunca azgırakların çıtı çıkmasın ha? Olacak şey değil!

CEP DERGİSİ'nin geçen sayısında (Haziran 1967), Nurullah Berk'in bir yakınmasını okudum da öylecene usuma takıldı bu antikalık: Hep bilirmişiz, Henri Moore diye dillere destan bir İngiliz heykeltıraşı varmış; o kısır, ileze sanat evreninde, tâ Turner denen evlere şenlik zattan bu yana böylesi, bu biçim beceriklisi görülmemişmiş. Tutmuşlar, — her kimlerse — İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi'nde bir sergi düzenlemişler Mr. Moore adına. Adamcağızdan üç-beş «orijinal» yapıt da koparmışlar bir punduna getirip; gerisi seçkince işlerinin fotoğrafı. Amennâ, değil mi? Ne ki, bunca emek güme gidiyor, salt BASIN'ımızın vurdum-duymazlığı yüzünden! Yine N. Berk'in tanımıyla; yüzyıllar boyunca buz mu buz ingiliz yontu sanatından sımsıcak fışkırıveren, yüce yapıtları Mısır'ın, Hitit'lerin granite oyulmuş ağır, anıtsal yapıtlarını anıstan, üstelik bir milyon siterlin değerindeki birkaç yontusunu ünlü Tate Gallery'ye bağışlayan ve de bu yüzden tüm İngiltere'ce kutlanan, alkışlanan sayın Mr. Moore, bizimki gibi kadir-kıymet bilmez bir ülkede ulu-orta güme gidiyor... Niye? Yine N. Berk'in deyimiyle; «..seviyesi artık utanılacak kadar düşük» BASIN'ımız yüzünden!

Şimdi azıcık durup, bu tatsız işteki gerçek sorumluları kur-

İNSAN GURURU'ndan

... Ama aşk ateşi iki insanı birleştirince,
İki kişinin benliği kaynaşınca,
Ve biri diğerine, yeryüzünde
Artık yalnız olmadığını söyleyince

İşte o zaman bir ses duyulur
Bir Eolya harpını andıran,
Sonsuz güzelliğin içinde
İstek ve tutku parıldar.

Jenny, şunu açıkça söyleyebilirim:
Birbirimize verdiğimiz gönüllerimiz
Aynı ateşle yanıyor
Ve aynı suyun dalgalarında çırpınıyor.

İşte o zaman çarpıyorum eldivenimi
Bütün dünyanın suratına,
Ve dev cüce yıkılırken
Kalıntısı, beni yakan ateşi söndüremeyecek.

Yürüyeceğim tıpkı tanrılar gibi,
Yıkıntılar arasında muzaffer,
Her söz alev ve eylem,
Yaradanın eşiti olacağım.

gıçtan beri karşımıza bu kimlikle çıkar ve bütün değişik görünüşlere rağmen de yine öyle kalacaktır. İdealist olmasına, gerçekten tepeden tırnağa idealistti. Hem de, Riazanof'un dediği gibi yalnız ahlâkçı bakımdan idealist değil, sözün tam anlamıyla *"felsefi"* bakımdan da idealist. Bunda şaşılacak bir yan da yoktur. Her şey onu bu yöne itmekteydi: Çevresi, eğitimi, okudukları. O devirde tanrıları, Shakespeare'in yanı sıra Kant, Fichte ve Schiller'di. Daha sonraları bunların yerini Hegel aldı. Kısa bir mücadeleden sonra da artık bütünüyle Hegel'e katıldı. Diğer bir çokları gibi filozofun vargıları yüzünden ondan soğuyarak koptuğu ve Feuerbach'ın materyalizmine, bu materyalizmi aşmak isteyecek biçimde sıkıca bağlandığı zaman bile düşüncesi yine idealist kalacaktır. Doktora tezinin ithaf yazısında Westphalen baronuna *"İdealizm imgeleme değil, gerçektir"* demiyor muydu?

Hayal kurmak ise Romantiklerde çok görülen bir eğilim ve yatkınlıktı. Özellikle, bir önceki kuşak olan Tieck'lerde, Novalis'lerde (bu arada Heine'nin ilk devresini de saymıyoruz) bu pek belirgindir. İşte bu etki Marx'ta da açıkça görülmekteydi.

Şurada yanılmamak gerekir: Onun için basit bir eğlence, duygularını dile getirmek ya da öğrenim sırasındaki sıkıntılı anlarını geçiştirmek amacıyla kullandığı bir yan-uğraşı değildi şiir yazmak. Çok daha ciddi bir bağlılıktı.

Bu çalışmalarının ürününü, Berlin Üniversitesine girişinden iki ay sonra 1836 Aralık'ında nişanlısına gönderdiği, şiirlerinden yapılmış üç derleme oldu. İlki *"Türküler Derlemesi"*, (Buch der Lieder) Karl Marx, Berlin 1836 başlığını taşıyordu. Diğer ikisi de *"Aşkın Kitabı"*, Karl Heinrich Marx tarafından, Kasım 1836 sözleriyle yayınlandı. Trier'de geçirdiği 1836 yılının tatilinde genç Marx sevdiği kızla nişanlanmıştı ve söz konusu kitaplarını da bu mutluluk içinde tamamladı.

İşte o kitapçıklardaki şiirlerden bazıları: Bu mısraların yazarının ilerde o bildiğimiz adam olup olmayacağını insanın ne derecede doğrulukla kestirebileceği, bunları inceleyerek daha iyi anlaşılır kanısındayız.

calayalım: Şu vaveylâyı koparan sayın Nurullah Berk'i tanırsınız elbette.. Yoo, hani şu evvelki yıl Devlet Resim-Heykel Sergisi'nde «jüri» üyesi olup da, kendi tablosuna oy vererek «birinci»liği kazandığından kem gözlere sürme çekişi nedeniyle değil canım; biricik resim-heykel müzemizin müdürü olduğundan elbette.. Müdürlük bu, dile kolay; ülkemizde, özellikle şu imame kentte kalbur-üstü tüm pılastik sanat olaylarından, bunların gereğince düzenlenip, tanıtılmasından sorumlu tek yetkili «merci».. Eee, bir de bakıyorsunuz bu suçlu, güçlülük taslamaya yelteniyor durup dururken!

A müdür, a birader; elindeki kozlar, ödeneklerle, basınla türlü ilişkilerinle, Akademi çevresindeki sözügeçerliğinle, üstten alta işgüzar tanışlarınla şu Henri Moore'cağızı bizlerle baş-göz etmede bunca beceriksiz, üşengeç olursan; sonra da ayıbını başkalarının uğraşına sıvarken, öz görevinden, — hanidir suspus — sanatçı kişiliğinden hiç mi hiç tedirginlik duymazsın? Bir afiş, hiç değilse — hani şu vurdum duymaz — gazetelere, dergilere verilecek minicik ilânlar ödeneğinden de mi yoksundu müdürlüğünüz, akademiniz?

H. Moore, elbette çağımızın önemli sanatçılarından; eh biz de kolayca İngiltere'ye gidip, Tate Gallery'ye uğrayamıyacağımıza göre, sayın Berk'e uğrayıp azıcık rahatsız eder, o soylu yapıtların kimliğini, kişiliğini bize de öykülemesini dileriz, e mi?

ELOĞLU

YÖNELİŞLER

NATHALİE Sarraute adsızlaştırılmış, anonim bir dünya sunuyor bize. Yalnızca zamir kullanmakla yetiniyor. Teknik bir sorun bu; ama aynı zamanda bu tekniği yaratan bir *felsefe* sorunu da. Kişiliğin silindiği bir dünya tasarımı, anti-romancılardan önce de kullanıldı. Şu olayların içinde yuvarlanıp giden, nesne karşısında şaşıran hepimizi *simgeleyen* anonimliktir.

Yönelişler'de sözkonusu edilen "onlar"dır, "kadın"dır, "erkek"tir, "çocuk"tur. Romanın adı bile *bireyleşmemişliği* belirten bir sözcükle karşılanmıştır: Tropism. Bilinçsizdir insanlar, bitkiler gibi.

Kadın "erkek"le çevrilidir romanda, ben'i onunla şartlandırılmıştır; durmadan bu *nesneyi*, sessizliği ardındaki erkeği izler. Kendi özgüllüğünü koyamaz ortaya. Bu yüzden de dilde, örneğin bir Nathalie olarak değil, bir *kadın*, bir *zamir* olarak kalır. Yönelişler'in manevi ortamı tek sözcükle karşılanabilir: Hiçlik. Olay yoktur, hiç bir şey olmaz. En ufak sevgi ya da nefret belirtisi bulunmaz.

Düpedüz insanlaştırılma denecek. Elbette. Anti-roman bir anlamda *çöküş*'ün nesnelleştirilmesidir. Kendi yarattığı dünyadan şaşkına dönen, değerlerinin gayri beşeriliğini kavrayan burjuvazi, bu dünyayı biçim yoluyla reddetmekten başka ne yapabilirdi? Roman, çıkışında, yükselen burjuvazinin sanatı, aynı zamanda da en güçlü silâhıydı. Aynı sınıf, şimdi anti-romanla kendini yadsımaya yöneliyor. Ama somut bireyi reddettiği için insanların dünyasıyla da ilgisini kesmiş olmuyor mu?

Yönelişler'de sayısız kıpırtılarla çevriliyiz ve bu kıpırtıların imlediği şey, sessizliktir. Gerçi sessizliğin sunuluşunda bir yürek burkuculuk yok denemez. Ne var ki sunuş, içlemi değiştirmiyor. Tam karşıtı, sessizliği yaratıcı insan praksisi'nin üstüne çekiyor; yapışkan gece karanlığı gibi. O küçük çocuk da bu karanlığın içinde. Kıpırtısız, bilinçsiz; büyüdüğünde *tarihi yapacak* bir insanoğlu gibi değil de, bir nesne gibi.

Ahmet OKTAY

BULANTI

Günümüzün sözü en çok edilen edebiyatçısı olan Sartre filozof olduğu kadar güçlü bir romancıdır da. Onun en beğenilmiş romanlarından biri olan Bulantı, Semih Tiryakioğlu'nun özenli çevirisiyle Varlık Yayınları arasında çıktı. 6 lira.

Ant Der: 260)

MAO TSE - TUNG
CHE GUEVARA
GERİLLA HARBİ
ÇIKTI
Türkçesi: Can YÜCEL
Kapak resmi: BALABAN
7.5 lira
NOT: Tek siparişler için pul gönderilmesi..
PAYEL YAYINEVİ
P.K. 889 İSTANBUL
(Ant Der: 264)

Lumbago, Siyatik ve Romatizma ağrılarına karşı
BAŞ ve DİŞ NEZLE GRİP
GRİPİN
FAYDALIDIR
4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir
Yeni Ajans: 4410/4414/262

SATILIK MATBAA MAKİNASI
1. Augusburg Fabrikası'nın 82 × 114
2. Johannesburg Fabrikası'nın 63 × 95
boylarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam makinaları 50'şer Bin lira ile satılıktır.
İstanbul'da Sirkeci'de
TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA
ŞEF BAY NATIK'A MÜRACAAT
(Ant Der: 261)

REKLÂMINIZI GAZETE VE DERGİLERLE DEĞERLENDİRİNİ
BASIN İLÂN KURUMU
YURT İÇİ VE YURT DIŞI REKLÂMLARINIZ İÇİN HİZMETİNİZDEDİR
Genel Müdürlük
Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No. 1
Model : 13 İstanbul
Telefon : 27 66 00 - 27 66 01
Telgraf adresi BASINKURUMU
Basın: 18171/263

Anadolu'da sosyalist yayınlar artıyor

EVVELKİ sayılarımızda, Anadolu basınının sosyalist mücadeleye nasıl katkıda bulunduğunu belirterek çeşitli şehirlerde çıkan gazetelerin görüşlerini bu sayfada yansıtmıştık.

Her geçen gün yurdun başka bir köşesinde yayın hayatına atılan toplumcu gazeteler, Türkiye'de sosyalist cephe için etkili bir kuvvet haline gelmiştir. Anadolu basınının halkçı ve vatanperver tutumu, gerçekten, Bâbıâli gazetelerine ibret olacak niteliktedir.

Antakya'da yayınlanan ANTAKYA adlı gazetede Ali Göçmen Türkiye'nin dış politika..a bağımsızlığını kazanması gerektiğini savunarak şöyle demektedir: **«Bir milletin dışa karşı bağımsızlığı içteki halk bağımsızlığı ile yakından 'lgilidir. İçeride insanları köle yapan, şahsî yararlar için halk sömürüsüne *meydan veren bir düzende*, dış bağımsızlık istemek olmaz. Biz de bugün, küçük bir azınlık büyük halk tabakasını sömürüyor. Bunun için küçük azınlık çok mutlu iken halk perişandır.»**

Fatsa'da yayınlanan İLERİ KÖY adlı köy gazetesinde Musa Bostancı imzasını taşıyan bir yazıda **«Köylüyüz biz. Yüzyıllardan beri hep ezildik. Unutulduk, hor görüldük. Haklarımız yendi, şimdi de yenmekte... Sattıklarımızla aldıklarımız arasındaki fiyat farkından dolayı bir yanda vurguncu zenginler, bir yanda topraktan rızık arayan yoksul köylü sınıfı var. Oysa, boynu kravatlı beyleri biz doyurduk, tüccarları biz zengin ettik. Yolları biz yaptık, apartmanların harcını biz yoğurduk. Yüksek okullar, hastaneler de bizim paramızla kuruldu»** denilerek köylüler hak savaşına çağırılmaktadır.

Nazilli'de yayınlanan GERÇEK adlı gazetede, tefecilik konusuna değinilerek şunlar yazılmaktadır: **«Son günlerde tefeciler İzmir piyasasında önemli rol oynamaktadır. Piyasada geniş çapta para sıkıntısı çekilmesi ve kredi hacminin daraltılması faiz yüzdesinin 50'ye kadar yükselmesine sebep olmuştur. Buna benzer nice soygun işleri Nazilli ve bağlı ilçeler'. ile Söke'ye bağlı köylerde yapılmaktadır. Efendim almasın, diyorlar. Nasıl almasın, beyim? Senin Ziraat Bankası dediğin çiftçinin ihtiyacının yüzde 20'sini karşılar. Gerisi peki... Gerisi malûm... O bankalar tüccara ve fabrikatöre yüzde 10,5 ile para verir, onlar da gider çiftçiye yüzde 69'dan kazıklar. Soyun bakalım, soyun... Bir gün elbet soyulacak şeyleri kalmadığı için siz de düşüneceksiniz kara kara...»**

Ödemiş'te yayınlanan CEPHE adlı gazetede **«Fikre karşı Yumruk»** başlığı altında sosyalistlere karşı kaba kuvvet gösterileri ele alınarak **«Anayasa düzeni içinde kurulan bir partinin milletvekilinin sokaklarda dövülmek istenmesine, küfür edilmek istenmesine göz yummak, konuşmasına mani olan kaba kuvveti mazur görmek, hukuk nizamının hükümran bulunduğu topluluklarda imkânsızdır. Sokak kalabalığına, anarşi heveslilerine, kendini mahkeme ve polis sananlara artık DUR demenin zamanı gelmiştir.»** denilmektedir.

Kastamonu'da çıkan YENİ KASTAMONU adlı gazetede Siyami imzalı yazıda halk için mücadele konusunda şöyle yazılmaktadır: **«Sahte halktan yanacılarla sahte olmayanları birbirinden ayırmak gerekmektedir. Bunu nasıl yapacağız? Halktan yana olan kişi her şeyden evvel halkın dertlerini bilmek zorundadır. Sadece bilmek de kâfi gelmez. Bunlar üzerinde düşünüp çareler aramak, bir şeyler yapmak zorundadır. Toprak davası nasıl halledilecektir? Tarımsal reform nasıl sağlanacaktır? İşsizlik nasıl önlenecektir? Sosyal adalet nasıl temin edilecektir? Vergi işi nasıl düzenlenecektir? Kişi başına düşen millî gelir nasıl artırılacaktır? Türkiye nasıl kalkındırılacaktır? İşte bu sorular üzerine dört başı mamur olarak kafa çalıştırıyorsa, bir insan, o halktan yanadır. Çalıştırmıyorsa, domuzdan yanadır. Halktan yana olmak demek, haktan yana olmak demektir!»**

Yalova'da yayınlanan YONCÜ Gazetesi, Amerikalılara tanınan mahallî imtiyazları şöyle eleştirmektedir: **«Karamürsel caddesine asılan gâvurca TUSLOG BUS STOP (Oto Durak) levhalarını hepimizin malı bulunan direklerimizden indirin, dedik. Çünkü ayıptır, dedik. Burası Türkiye'dir. Türkiye'de durak isimleri de Türkçe olur. Çünkü Yalova Amerikalıların kışlası değildir, dedik. Fena mı söylüyoruz, yani? Durak yapılacaksa eğer, Türkçe ad takın duraklara ve de Türkçe yazın bunları. Sayın Belediye Başkanı, bu tabelaları hükümetin siyaseti olarak gösterdi. Yani, bu adam demek istiyor ki, hükümet Amerikancıdır, biz de Amerikancıyız, bunda şaşılacak ne var? O halde ne kadar Amerikalılaşırsak o kadar iyi. Bir belediye başkanı durak isimlerinin hükümetin siyaseti ile ilgisi olmadığını bilmek mecburiyetindedir.»**

Eşek olmazsa!

Yollarımızı düzene sokmak için Amerika'dan bir uzman getirilmiş, Amerikalı uzman hayretle yollarımıza baktıktan sonra sormuş:

— Bu yolları nasıl yapabildiniz?

— Eşeği önümüze kattık, onun izinden de yolları açtık.

— Pekiy, eşek bulamasaydınız, ne yapacaktınız?

— O zaman Amerika'dan uzman getiriyoruz!

YÖNCÜ GAZETESİ
(Yalova)

haftanın karikatürü

Başbakan Coca Cola fabrikasını gezdi Şehrimizde bulunan Başbakan Süleyman Demirel beraberinde bayan Demirel, Bakanlar, İstanbul Valisi, Belediye Reisi ve kalabalık bir zevat olduğu halde önceki gün İstanbul Meşrubat sanayii (İMSA) Ltd. Şti.'ni (Coca-Cola Fabrikası) ziyaret etmiş ve şişe ve sıkma tesislerini gezmiştir. İMSA'nın sahibi Kemal Has, sayın Başbakanımıza fabrika hakkında geniş izahatta bulunmuş ve müessesenin tamamen Türk sermayesi ile kurulduğunu, 600'ü aşan personelinin tamamen Türkler olduğunu söylemiştir.

(Bugün - 11.7.1967)

*

HARAM ŞEYLER

İslâm hükümlerinden bâzıları yemeğe, içmeğe, giyinmeğe, temizlenmeğe dairdir,

. . . .

- Besmelesiz kesilen hayvanların eti yenmez.
- Besmelesiz tutulan balık yenmez.
- Kitapsız kâfirlerin, mürtedlerin, komünistlerin, sosyalistlerin kestikleri et yenmez.

Bizdeki sucuk, salam ve sosisler bir muammadır. Bazı büyük sucuk firmaları gayrimüslimlerin elindedir.

. . . .

Bir de çeşitli gazozlar, serinletici boyalı, esanslı sular meselesi var. Acaba bunların içinde alkol var mıdır? Bu gazozlara karıştırılan esanslar alkolde eritiliyorsa, *hapı yuttuk demektir.*

Mehmet Şevket Eygi
(Bugün - 13.7.1967)

ÇIPLAKLAR KAMPI

Çıplaklar kampına müsaade edileceğini Turizm Bakanı söyleyince, hazırlıklar başladı.

Vallahi iyi. Bir taraftan tiyatro ve İşçi Partisi toplantılarını İmam Hatip Okulu talebelerine bastırt.

Dinimize aykırıdır diye...

Öbür taraftan çıplaklar kampı açtırmaya müsaade et.

Şimdi biz soralım, bu kamp müslüman dinine aykırı değil midir?

DAĞYELİ GAZETESİ
(Kırıkhan)

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No. 98-302, SİRKECİ - İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu: 934 - SİRKECİ - İSTANBUL • Ankara Temsilciliği - Tel: 13 40 20 • Dizildiği ve Basıldığı yer: TAN MATBAASI • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir • Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dır.